

Britanijos LIETUVIS

EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 4 (283)

LONDONAS, 1953 m. sausio 29.

VII METAI

VIENOS „TAKOS KONGRESAS“ IR SARTRE

(Mūsų specialaus korespondento)

Nekaltų žmonių krauju suteptos bolševikų rankos yra mums gerai pažįstamos. Žinomas yra mums ir jų šėtoniškas metodas kruvinose rankose iškelti baltą taikos karvelį. Nesuprantamas yra mums tik faktas, jog yra dar daug žmonių, kurie į tą karvelį težiūri ir nieko daugiau matyti nenori. Jei tokie dalykai atsitiktų tik joga žemėje, niekas, turbūt, per daug tuo nesistebėtų, nes juk ten visokių keistenybių kraštas. Bet kai Vakarų Europos žmonės, ir tai inteličiai, pamatę baltą tašką raudonoje jūroje, ima visą jūrą balta laikyti, tenka su skausmu širdyje stebėtis jų akklumu.

Mes prisimename praėjusių metų gruodžio mėn. įvykusį, komunistų režisuotą, taip vadinamą „Taikos Kongresą“, į kurį buvo suvažiavę ne tik Sovietų Sąjungos bei josios užgrabtų Rytų Europos valstybių atstovai, bet ir daugiau ar mažiau komunistams simpatizuoją asmens iš Vakarų Europos, Amerikos ir kitų kontinentų, tarp jų Joliot-Curie ir J.P. Sartre.

Niekas tam „Taikos Kongresui“ esmėje didelės reikšmės neskyrė: nei Kremlius, kurs jame tik naujos propagandinės medžiagos ieškojo, nei Vakarų valstybės, kurios tą kongresą tik propaganda ir telakė. Mums idomu kiek stabelėti prie Sartro ir pažūrėti, kaip jis jautėsi tame žaidime.

Sartras mums yra žinomas kaip rašytojas ir filosofas. Jis yra parašęs romanų, dramų ir filmams scenarijų, tarp jų ir prieškomunistinį veikalą „Nešvarios rankos“. Filo-

sofijoje atstovauja Sartras francūzišką egzistencializmą, pats save priskirdamas prie tos egzistencinės filosofijos ateistinio pobūdžio. Jo filosofijoje laisvė užima svarbią vietą. Laisvė buvo prieš žmogui pradedant kurti. Žmogus turi laisvę priimti. Jis yra tiesiog įstumiamas į laisvę; laisvėje pasmerkta būti.

Mes nesileisime toliau į Sartro filosofines laisvės sampratas bei jojo sistemos nagrinėjimą. Mums tik idomu paminėti, jog Sartras savo filosofijoje iškelia laisvę, nors ši laisvė jam nėra žmogaus privilegija, o tik sunki našta. Ir kartą Sartras, rašydamas apie Descartes, pabrėžė, jog Descartes yra didžiai nusipelnęs išskleidamas, „kad laisvę yra vienintelis buvimo pagrindas“ (Introduction a Descartes). Iš to atrodytų jog Sartras yra žmogus, iešką laisvės, ir jį myli ir ginąs. Deja filosofija ir gyvenimas nėra vienas ir tas pats dalykas. Vakarų Europos gyvenime Sartras, atrodo, neįmąta laisvės: nei spaudos, nei susirinkimų, nei žodžio, nei tikėjimo (Gal jau vien dėl to, jog žmogus, laisvė gimęs ir augęs, tos laisvės kaip tokios nebeįmąta; panašiai kaip daugelis nebeįmąta apie būvimą to oro, kurį jie kvėpuoja). Tik į vieną nuvažiuoją, Sartras „atrado“ laisvę. „Taikos Kongrese“ buvę galima netik laisvai kalbėti, bet net kritikuoti Sovietų Sąjungą, — paskelbė vėliau Sartras komunistiškame dienraštyje „Liberation“. Jis buvo tiek nustebintas laisvės „atradimu“, jog neiškentė to dar nepa-

rašęs į „Le Monde“. Vokiečių rašytojas Chr. Morgenstern būtų tikriausiai sušukęs: „Das ist ein außerordentliches Ereignis!“

Taigi, Sartro akimis Vienoje buvo susirinkęs tikrai tautų kongresas, nes ten jis matęs prancūzų, vokiečių, italų ir kitų šalių įvairių organizacijų atstovų. Toks kongresas esąs vienintelis žmonijos istorijoje. Bet jis išleidižia iš akių faktą, jog tie Vakarų atstovai arba kritikavo jų organizacijų vardu sovietų taikos programą bei laikyseną Karėjos atžvilgiu, kaip antai italė Alessandro Piaggio, belgas Jean van Lierd, šveicaras H. Kramer, amerikietis M. Carter, danė E. Appel (visi neįmątyti programoje), arba kaip paskiri asmenys be jokio įgalavimo plojo katūžį, pasirodžius rusų, „taikos balandžiams“. Apie tą kritiką neužsiminė nei „laisvasis“ Maskvos radijas, nei „Pravda“. Tai kaip gi apie tai galėjo patirti sovietinė laudis, kurios informacijos šaltiniai tėra liniją duodanti „Pravda“ bei jos garsiakalbis — Maskvos radijas. Žinoma, apie tai Sartras negalvojo. Nerašė jis taip pat apie tai, kad buvęs Vokietijos Reichskancleris J. Wirth nusiskundė, jog jis savo kalbos tekstą turėjo pateikti kongreso prezidiumui jį patvirtinti, „nors aš jau 30 metų, kai gerai pažįstamas, kaip kovotojas už laisvę“. Nemini Sartras nė fakto, jog tos kritikos, kaip vienintelis laisvės pasireiškimas, nebuvo išgirstos ir jį jas visiškai nereaguota rezoliucijų formulavime.

Iš filosofų yra laukima paprastai būkite tikri. Paskiri žmonės šen ir ten sako, kad karas su sovietine Rusija yra neišvengiamas. Laikas, gi, veikia ne mūsų naudai, todėl geriau karą pradėti dabar negu laukti, kol rusai dar labiau sustiprės. Prezidentas Eisenhoweris yra visiškai priešingos nuomonės. Taip pat ir aš ir mano kolegos užsienio reikalų ministerijoje. Mes niekada nesigriebsime karo, kaip politinės priemonės.

Toliau priminęs Japonijos ir Vokietijos pavyzdžius, jie pažymėjo, kad Rusija turi subūrusi milžinišką karinę mašiną ir Stalinas moko savo apaštalus, kad tik komunizmo išdėvavimas gali manyti, jog pasaulio revoliucija gali įvykti savaime be karinės sovietų paratijos. Jis pasakė, kad JAV stengsis suorganizuoti ir draugiškom tautoms padės, stiprias karines pajėgas, bet jos bus skirtos ne karui pradėti, bet tik nuo jo atbaidyti. Eisenhowerio tikslas yra netik nepradėti naujų karų, bet galimai greičiau užbaigti ir dabar vykstančius Korėjoje ir Indokinijoje.

„Tie karai vyksta todėl, kad priešas mano turįs iš to naudos. Aš tikiu, kad generalas Eisenhoweris ras priemonių priversti priešą keisti savo nuomonę ir panorėti taikos“...

Kalbėdamas apie komunistų vidūinį stiprumą, Dullesas pastebėjo: „Faktas, kad komunistų valdovai turi griebtis teroro, norėdami priversti valdomuosius paklausti, rodo sistemos vidinį silpumą. Daug galima padaryti ūgdant pavergtose tautose laisvės meilę ir norą būti nepriklausomais, kad komunistai nepajęgtų jų praryti ir suvirškinti. O nevirškinimas gali turėti lemiamą pasėkimą.“

Savo kalbą ministeris užbaigė, pažadėdamas amerikiečiams, kad užsienio reikalų ministerija bus visiškai išvaldyta nuo komunistų agentų ir jų simpatikų, o Amerikos politika busianti: „...pakankamai paprastą kad kiekvienas galės suprasti ir apsvarstyti ir pakankamai padori, kad kiekvienas, nežiūrint ideologinio skirtumo, galės ją remti.“

kritiškas bei obeiptyvus sprendimas. Bet Sartras matyt buvo tiek nudžiūgęs, kalbėjimo laisvės tiesiog „istoriniu atradimu“, jog jis į visa kitą nekreipė dėmesio, ydant visuma nesugadintų dalies. O gal tada jis būtų pajutęs tą laisvę, kuri dvelkia iš storių Kremliaus sienų, dvelkia per Sibiro perpildytas koncentracijos stovyklas, per vergijos retėžiais sukaustytas šalis nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Tada gal būtų jis ne be pagrindo išsigandęs „laisvės“, kaip tai jis filosofijoje daro. Mes gi laisvės, kaip žmogų taip aukštai iškeliančios vertybės, nebajome. Mums daugiau baimės kelia nelaisvė.

Vienos „Taikos Kongreso“ teatras baigėsi, nieko naujo taikai neatnešęs. Komunistai vaidinti moka. Vakari turėjo pakankamai laiko tuo įsitikinti. Dabar jie pažįsta sovietų metodus ir mato netik priekin kišamą baltą „taikos“ karvelį, bet ir kruviną kišančiojo ranką. Vakari girdi ir tą mefistofelišką juoką, palydintį visus tuos „nekaltus“ viliojimus. Bet ar visi atskirs baltą nuo raudono, tai didelis klausimas: yra juk žmonių, kurie yra spalvoms akli.

J. Medaitis.

SOVIETU LAIVYNAS

Baltijos jūroje buvo pastebėti pirmieji du rusų Sverdlovo tipo sunkieji kreiseriai. Jie yra įmūnti į pietinę Baltijos jūros eskadrą, kurios bazė yra Kaliningrade (Kara. liaučiuje).

Sverdlovo tipo karo laivai dar tebėra laikomi paslaptimi. Spėjama, kad jų tonazas yra 15.000 tonų. Jie ginkluoti devyniais 8.4 colių pabūklais sujungtais į tris bokštus, viena vairuojamų raketų leidimo baterija ir dvylika 5.1 colių priešlėktuvinį pabūklų. Be to, turi kerus raketų ir 36 lengvus priešlėktuvinius pabūklus.

Svarbiausias šio tipo laivų patobulimas yra jų atsarginiai kuro tankai, kurie įgalina laivą atlikti tolimes keliones ir todėl šio tipo laivai gali būti sėkmingai naudojami kovai su priešo prekybos laivynu.

Žinoma, kad rusai gaminasi dar šešis šio tipo laivus Leningrado laivų statyklose ir du Juodojoje jūroje.

Baltijos jūros rusų karo laivynas yra padalintas į dvi eskadras: šiaurinę ir pietinę.

Šiaurinė eskadrą, kurios bazė yra Leningrade, sudaro: kreiseris „Admiral Makarov“ (buvęs vokiečių kreiseris Nuernberg), kreiseris „Čkalov“ ir prieškarinis „Kirov“, šarvuoti laivai „Petrovavlovsk“ ir „Vibor“ (buvęs suomių), pasenęs „October Revolucion“ ir „Marat“. „October Revolucion“ yra naudojamas, kaip mokomasis laivas. Eskadra dar turi 15 naikintųjų ir povandeninių laivų. Leningrade yra įrengta ir plaukiojanti priešlėktuvinės at. baterija.

Pietinė Eskadrą sudaro „Sverdlov“ tipo laivai, kurių vardai dar nežinomi, prieškarinis „Maxim Gorkij“, 10-20 naikintųjų ir 15 povandeninių laivų.

D B L S Wolverhamtono Skyriaus NARIU
ANTANU PETKEVICIUI
jo mylimai žmonai JANINAI
mirus, nuoširdžią užuojautą
reiškia
DBLS Centro Valdyba

DBL S—gos, Wolverhamtono skyriaus narį,
ANTANĄ PETKEVICIŲ
likusį didžiąjame varge su
dviem mažais berniukais, pus-
trečių metų Jonuku ir 7 mėne-
sių Petriuku, mirus jo myli-
mai žmonai

Janinai PETKEVICIENEI
nuoširdžiai užjuoia ir pasiža-
da broliškai ištiesti ir ateiityje
savo pagalbos ranką giliai su-
jaudinti

DBLS Wolverhamtono
Skyriaus Valdyba, skyriaus
nariai ir visi Wolverhamtono
lietuviai.

SEPTYNIOS DIENOS

Londonas. Anglijos vidaus reikalų ministeris David Maxwell Fife atmetė jauno kriminalisto Bentley malonės prašymą. Bentley, kuris kartu su kitu jaunuoliu nužudė policininką, kai šis norėjo juos areštuoti nusikaltimo vietoje, buvo nušautas mirti ir jo apeliacija buvo ne sėkminga. Dabar jis bus pakartas Wandsworth kalėjime.

Ryšium su malonės prašymu atmetimu Londone įvyko demonstracijos, kurias policija išsklaidė.

Oslo. Laikraštis Verdens Gang praneša, kad rusai užbaigė strateginio geležinkelio statybą arktinėje srityje. Geležinkelis eina per Salla iki Rovaniemi Suomijoje ir jo paskirtis yra grynai karinė.

Be to, rusai paskubomis rengia apie 40—50 aerodromų, pritaikytų sunkiesiems bombonešiams nusileisti. Šių aerodromų grandis bus tęsiama nuo Kolas pusiasalio netoli Murmansko iki Karelijos, Sumloje.

To paties laikraščio žiniomis Baltijoje jūroje rusai laiko 400 povandeninių laivų.

Kitas laikraštis „Morgen Post“ prae, kad rusai laiko sukonzentruoti prie Norvegijos sienos penkis divizionus, 900 lėktuvų ir 250 karo laivų. Rusų laivyno bazės yra paskirstytos Kola pusiasalyje.

Pabrėžtina, kad vietiniai gyventojai iš šių sričių yra išskeldinti.

Vašingtonas. JAV karo aviacijos vadovybė yra labai susirūpinusi rusų aviacijos bazėmis Chokotsko pusiasalyje, kuris yra vos kelios dešimtys mylių nuo Aljaskos. JAV žvalgybos žiniomis, arktikos srityje tarp Chokotsko ir Murmansko rusai laiko per 1000 sunkiųjų bombonešių, kurie iš savo bazių kiekvienu metu gali pasiekti tolimiausią JAV kampą.

Maskva. Rusija atsakė į trijų valstybių notą Austrijos sutarties reikalu. Savo atsakyme rusai pabrėžia, kad šis klausimas nepriklauso JTO kompetencijai, bet yra grynai keturių didžiųjų valstybių reikalas.

Berlynas. Iš rytų zonos į Berlyną atbėgo grafas Ferdinand Judas Thun Zu Honenberg. Nuo rytų Vokietijos vyriausybės sudarymo, jis buvo protokolo šefu ir spėjama, kad jis žino labai daug komunistinių paslapčių. Jis asmeniškai lydėjo Višinskį, kai šis 1949 m. lankėsi rytiniame Berlyne. Manoma, kad jis pabėgo dėl savo santykių su rytų Vokietijos užsienio reikalų ministru Georg Dertinger, kuris neseniai buvo areštuotas ir apkaltintas šnipinėjimu.

Klagenfurt. Austrijoje, britų zonoje, surasti slapti amunicijos sandėliai. Penki austrai bus teisiamai už nelegalų ginklų laikymą.

Vašingtonas. JAV Atominės Energijos Komisija praneša, kad ko vo mėnesį netoli Las Vegas, Nevadoje, prasidės serija naujų atominų bandymų ir bus tiriami patobulinti atominiai ginklai, bei apsaugos priemonės prieš atominus ginklus. Bandymuose dalyvaus ir 18.000 įvairių ginklų rūšių kariuomenės. Manoma, kad pirmą kartą bus išbandyta atominė artilerija.

Vašingtonas. Brig. gen. Chang Chang Kuk, Korėjos armijos gen. štabo karininkas, lankydamasis JAV, kur jis studijuoja kariuomenės atsargos sistemą ir atsargos karininkų parengimą, pareiškė, kad Korėja gali suimobilizuoti dar aštuonias divizijas, ir pakelti savo kariuomenės skaičių iš dvylikos divizijų iki dvidešimties, bet jai trūks ta sunkiųjų ginklų ir tankų.

New Yorkas. Du tūkstančiai amerikiečių, kurie dirba JTO bus išskringiuoti. JAV saugumo policija nori surasti jų tarpe komunistus ir jų klapčiukus.

Paryžius. Augštas amerikiečių armijos karininkas, Pačyžiuje, pareiškė, kad Rusija šiuo metu turi per 8000 sprausminčių lėktuvų arba daugiau negu visos vakarų valstybės. Jis pažymėjo, kad rusai sparčiau tempu rengia oro bazes palei savo vakarų sieną ir šiuo metu jau turi tarp 70-80 bazių.

Vašingtonas. Sausio mėn. 26 d. parlamento atstovas Emanuel Celler iš New Yorko patiekė parlamentui svarstytį naują įstatymą, kuris per tris metus numato įleisti į JAV be kvotos 328.000 europiečių. Savo pastabose Celler sako, kad tas įstatymas turi tikslą palengvinti kraštams, turintiems gyventojų perteklių ir padėti „komunizmo tiranijos aukoms dėl politinio ar religinio persekiojimo“. Be kitų, įstatymas numato įleisti ir 64.000 pabėgėlių gyvenančių Austrijoje ir Vokietijoje, bet tik tuos, kurie pabėgo po 1945 m. gegužės 8 d. (kapituliacija) ir 20.000 pabėgėlių, kurie buvo suradę laikinę prieglaudą Šiaurinio Atlanto Sutarties kraštuose. Šiuo paskutiniu straipsniu galėtų pasinaudoti ir daugelis Anglijoje gyvenančių lietuvių.

Londonas. Britų parlamentas papildomai paskyrė £.16.000.000 atominės energijos pritaikimui taikos tikslams ir radijo pagalba vairuojamų raketų gamybai. Per debatus parlamente paaiškėjo, kad britai turi pasigaminę raketą, kuri lekia kelis kartus greičiau už garą. Numatoma pastatyti keturis naujo tipo atominus reaktorius, kurie gamins atominę energiją pramonės reikalam. Tam reikalui Atominų Tyrinimų įstaiga numato įleisti tarp keturių penki milijonų svarų.

Vašingtonas. Vasario 2 d. prez. Eisenhoweris pasakys JAV parlamente savo pirmąją kalbą.

New Yorkas. New Yorke daromi bandymai su naujais skiepais, kurie, tikimasi, apsaugos nuo „polio“ (paraližius) ligos, Beždžionės, kurios buvo panaudotos bandymui, išliko neužsikrėtusios. Pirmieji bandymai su žmonėmis taip pat buvo sėkmingi. Nerukus bus pradėti plataus masto bandymai.

Roma. Vatikano radio praneša, kad perėtų metų lapkričio mėn. kalnomo kardinolo Mändšenty motinai buvo leista aplankyti kardinolą, 1949 m. komunistų nuteistą kalėti iki gyvos galvos. Kardinolas motiną užtikrinęs, kad jo sveikata yra patenkama. Nekaltai nuteistas kardinolas yra laikomas Matra kalnų tvirtovės kalėjime. Motinai jis pasakė, kad jam yra leidžiama kiekvieną rytą atlaikyti šv. Mišias.

Vašingtonas. Apeliacinis Teismas Vašingtone paskelbė, kad svetainių ir restoranų savininkai nenusiakalta veikiantiems teisės nuostatams, jei jie atsaisko duoti negrams patiekalų.

Bonna. Londono advokatu sąjunga gavo pavedimą daryti žygį, kad būtų paleistas prieš dvi savaites suimtas Vokietijoje dr. Werner Naumann kaltinamas už kešinimąsi sudarviti sąmokslą prieš dabartinę vokiečių vyriausybę Vakarų Vokietijoje.

Bonna. Kancleris Adenaueris pareiškė, kad jis tikisi šį pavasarį aplankyti JAV prezidentą Eisenhoweri, Vašingtone.

Viena. Vienoje gautos žinios, kad visoje Vengrijoje pagal Maskvos madą pradėtas masinis antisemitizmo vėjus: visi žydai, buvę aštuose postuose, pašalinami.

Tanzynas. Policija tiria pranešimus, kad svetimas povandeninis laivas paėmė iš Tanzyro tris nežinomus vyrus vilkinčius arabiškus rūbus ir nuplaukė vakarų kryptimi.

Šitą įvykį matė Maroko sultano pusbrolis Moulay el-Alaoui, kuris sako girdėjęs vyrus kalbant svetimais kalba.

Povandeninis laivas išnoro iš vandens apie 500 jardų nuo kranto ir iš jo atplaukusi valtis paėmė palaptingus keleivius. Policija mano, kad laivas galėjo būti rusų.

FOSTER DULLES KALBA

Sausio mėn. 28 d. JAV užsienio reikalų ministeris Foster Dulles pasakė per radiją savo pirmąją kalbą, kurios santrauką žemiau spausdiname.

Pabrėžęs, kad dar per trumpas laikas, naujai vyriausybei paskelbti savo užsienio politikos programą, jis pažadėjo amerikiečių tautai, kad kai tik bus daromi svarbūs sprendimai, jis visada suras galimybės apie tai laiku painformuoti tautą. Jis pažymėjo, kad amerikiečiai turi būti budrūs: „...mes turime atydziai stebėti, kas dedasi likusioje pasaulio dalyje, nes mes turime priešus, kurie rengiasi mus sunaikinti. Tie priešai yra rusiškasis komunizmas ir jo sąjungininkai kituose kraštuose.“

„Jūs galite paklausti manęs, iš kur aš žinau, kad jie nori mus sunaikinti? Atsakymas į tai yra tas faktas, kad jų vadai šitai mokina ar jau visa eilė metų, kai jie tai daro. Jie ir elgiasi pagal tą mokslą. Ir mūsų teismai šiame krašte buvo priversti šią problemą tyrinėti ir prieš kelias savaites išaiškino, kad ir šio krašto komunistų partija yra dalyvis milžiniško sąmokslu, jėga pašalinti mūsų vyriausybę.“

„Jūs galite pasakyti, kad neverta į tai kreipti per daug dėmesio. Prezidentas Eisenhoweris neseniai pasakė, kad amerikiečių tauta yra didesniais pavojuje, negu bet kada savo istorijoje. Kiekvienas amerikietis, kuris užsimerkia prieš šį faktą, yra lygus kareiviui, miegančiam poste. Mes turime pabusti, pabusti prieš pavojų“...

Toliau ministeris palygino JAV ir komunistinių kraštų žmonių išteklius ir konstatavo, kad santykis yra vienas prieš septynis Amerikos nenaudai, kai ankstyvesniuose karuose Amerika visada dalyvaudavo koalicijoje turinčioje panašų santykį savo naudai.

Toliau ministeris pažymėjo, kad rusai veda apsupimo politiką, stengdamiesi į savo sferą įtraukti sritis, esančias aplink JAV. Tas faktas verčia taip vesti JAV užsienio politiką, kad ji galėtų turėti galimai daugiau draugų.

„Karo pabaigoje, vos prieš septynis metus, rusai kontroliavo 20.000.000 žmonių, šiandien jie kontroliuoja per 800.000.000 ir vis stengiasi įsigalėti naujose pasaulio dalyse.“

Foster Dulles tada pasiūlė amerikiečiams pasižiūrėti į žemėlapi, kaip pavojingai rusai priartėjo prie Japonijos ir pastebėjo, kad jų lėktuvai nuolat pasiekia Japonijos teritoriją.

„Jei rusai ar kiniečiai komunistai galėtų kontroliuoti Japoniją su jos milžiniška pramonės jėga, jie panaudodami Kinijos resursus galėtų apginkluoti milžinišką kiniečių armiją ir JAV tai būtų pats blogiausias dalykas. Sunku buvo nugalėti japonus Ramiajame Vandenyne, kai jie buvo vieni, bet jei jie susijungtų su rusais ir kiniečiais, tai JAV būtų nepaprastai sunku išsilaikyti Ramiajame Vandenyne. Stalinas sako, kad Rusija, susijungusi su Japonija, yra nenugalima. Mes netikime, bet nugalėti ją tada būtų tikrai sunku.“

Kalbėdamas apie Europą, ministeris apgailestavo, kad Europos vienyje yra padaryta per mažai pažangos. Jis nurodė, kad JAV po karo investavo į Europą milžinišką sumas ir tikėjosi, kad susivienijusi Europa pajėgs atsispirti komunizmo grėsmei, bet viltys nepasitvirtino. Jis pasakė, kad jo numatomos kelionės į Europą tikslas pirmoje eilėje yra iširti faktinę padėti vietoje. Kartu įspėjo, „jei, tačiau, nėra jokios galimybės, kuo aš visai nenoriu tikėti, sujungti Europą ir Angliją, Prancūziją ir Vokietiją, tai amerikiečiai bus priversti pergalvoti savo politiką Europos atžvilgiu ir ieškoti naujų kelių.“

Idomiausia, tačiau, ir užsienio spaudoje plačiausiai komentuojama ta Dulleso kalbos vieta, kur jis užsimena apie karo galimybes. Čia ją paduodame ištisai.

„Rusijos komunistai nėra antžmogiai ir jų strategija nėra nesugriauinama. Aš esu pilnai įsitikinęs, kad mes galime ją paversti niekais.“

„Mes nebandytume atsakyti į sovietų apsupimo politiką karū. Tuo

VOKIETE SKAITO „BR. LIETUVI“

SUGRIZUSIOJI VOKIETE PASAKOJA

Mūsų bendradarbis, apsilankęs pas vieną iš Lietuvos sugrįžusių vokietai, našlę su dviem 15 ir 18 metų amžiaus dukterim, buvo nustebintas, radęs jas beskaitant „Britanijos Lietuvį“. Šio laikraščio jos jau turinčios apie 10 egzempliorių, kuriuos gavusios iš vieno darbo kuopoje dirbančio lietuvio. Vyresnioji duktė skundėsi labai pasilgusi lietuviškų knygų.

Apklausi neti atvykusį bendradarbį pavaišino kava, nors ir netikra, — kaip jos išsireiškė: „Vaišiname, kuo turime, nes ir lietuviai mus Lietuvoje taip pat vaišino ir šelpė, kuo galėdami, — net ir neturtingiausias ką nors duodavo. Teko sutikti labai skurstančius ūkininkų, bet ir tie nors porą bulvių duodavo“.

prie vieno stalo, o jei būdavo kokių šventės, dalyvaudavo jose, kaip ir kiti šeimos nariai.

„KOMJAUNIMAS“ LANKO BAZNYČIĄ

Mokyklose steigiami pionierių bei komjaunuolių rateliai. Iš tėvų reikalaujama pareiškimo raštu, jog nori, kad jų vaikas priklausytų pionieriams ar komjaunimui. Atrodytų, kad jei tėvai nenori, tai vaikas ir nepatenka į tas organizacijas, tačiau praktikoje yra visai kas kita. Pavyzdžiui, vieną dieną atvyksta pas tėvus paminti organizacijų komunistinis pareigūnas ir pateikia tėvams pasirašyti jau paruoštą pareiškimą. Tėvai, bijodami parodyti savo priešingą nusistatymą tų organizacijų atžvilgiu, šiuos pareiškimus „su dideliu noru“ pasirašo. Apklausi neti pasakoja, kad ji pati, kaip ir kiti, pareiškimų nepasirašytų, būtų traktuojamas kaip valstybės priešas ir artimiausiu trėmimų metu turėtų atsiveiktinti su savo gimtuoju kraštu. Todėl visi nuo 14 metų amžiaus mokiniai priklauso komjaunuoliams.

Nors jiems yra draudžiama lankyti bažnyčią, tačiau jaunimas vidujiniai yra giliai tikintis. Vienos gimnazijos visa klasė kartą nuvyko į bažnyčią, atliko išpažintį, priėmė Komuniją ir meldė Dievą, kad pavyktų egzaminus išlaikyti. Apie tai vėliau buvo plačiai kalbama. Šiaip mokiniai eidavo į tolimesnes bažnyčias, kad jų niekas nepažintų.

dojimui jis buvo „užpatentuotas“. Deja, kiniečiai paraką naudoję tik fajerverkiniams tikslams. (Gal nebūlogai būtų, jeigu žmonija ir ligi šiol paraką naudotų tik fajerverkams padegti?) Arba ir dinamitas: jis turi griaujamą jėgą, kuri esti panaudojama blogiems tikslams, bet dinamitu nuveikiama ir labai daug naudingų darbų. Na, pav., ir atomo skaldymo paslapties atidengimą būtų galima skaityti naujosios eros pradžia, jeigu pirmosios bombos nebūtų buvusios panaudotos ant Hirošimos ir Nagasaki...

Pagaliau, kaip žinome, jau egzistuoja ir hidrogeninė bomba. Deja, bent pradžioje, neatrodo, kad ta naujoji „viešnia“ ruošūsi pagelbėti žmonijai humanitariniuose reikaluose. Tai tik griaujamąjį faktorius esama... Nei paskiram žmogui, nei žmonijos civilizacijai toji bomba nieko gero nežada. Jau nekalbant apie tos bombos kainą, kuri siekia milijardus dolerių, jos paskirtis yra destruktivinio pobūdžio. Taigi, norisi paklausti: kas pasauliui iš to, kad jis tokią bombą turi? Ja — ta bomba — Trumanas ir Stalina gąsdino. Atrodytų, jog tai yra tik tuscias gąsdinimas. Tokiam krašte, kur milijonai žmonių gyvena vergijoje, kur žmogus yra nevertas nė amerikietiško cento ir skaitomas tik kaip darbo jėga, pakol jis iš bado, sunkaus darbo ir skurdo miršta, reikia manyti, tas gąsdinimas nepadare jokio įspūdio. Tuo labiau, kad Kremlius oligarchija labai gerai orientuojasi, jog tai yra tuscias gąsdinimas. Dabartinės pasaulinės sistemos tvarkoje, JAV niekad negalės pirmoji panaudoti tos baisiosios hidrogeninės bombos. Neleis jai to padaryti dabartiniai sąjungininkai, kurie taip dreba dėl savo kailio. Gi Sovietų Sąjunga — taipogi niekad nemes bombų ant Vakarėčių miestų, nežūrint, kokias bombas ji turėtų. O kam gi to reikia? Ir be jokių bombų Stalinas laimėjo pokarinius metus tiek, kiek demokratijos galės atsiimti arba išlaisvinti gal per keliasdešimt metų...

Tai kam, pagaliau, toji atominė arba ir hidrogeninė bomba? Sakytume, tai tik bereikalingas pinigų švaistymas. Tai „nauja era“ tik kaubutėse. Deja, toji bomba, ypač hidrogeninė, vis dėlto turi savo kitą vardą: tai Vakarėčių narkotikas, galima būtų pasakyti. Kaip narkomanas, pradėjęs vartoti morfijų, kokainą ar kitokius begalinius svaiginančius nuodus, jaučia iš jų itin didelį pasitenkinimą, nors labai apgaulingai ir žalingai, taip pat ir Vakarai — gamina tas baisiasias bombas ir jaučiasi... „labai stiprius“. Tuo tarpu — tas reiškinys tikrumoje parodo tik jų silpnumą.

Prieš dvejus metus Gen. Mac Arthuras norėjo panaudoti atominę bombą Korėjoje. Tuo jis norėjo sutvarkyti raudonųjų kiniečių ordas. Nebuvo leista generolui tai padaryti, vadinamais „humaniška

NULINE DIVIZIJA

Praėjusio karo metu dezertyravo ne mažiau, kaip 40.000 karių iš anglų ir amerikiečių kariuomenių. Pusė jų buvo arba pagauti, arba patys prisistatė valdžios organams. Tačiau antroji pusė dar iki šiol yra laisva ir bastosi po pasaulį, vengdama teisingumo rankos, kuri nėra pasirėngusi rodyti jiems daro „nulinę diviziją“, kuri praktiškai yra dingusi iš gyvenimo, nes jos nariai gyvena amžinos baimės šešėlyje, dažniausiai iš desperacijos yra priversti papildyti įvairių kraštų kriminalistų kadrus. Jų kelias atgal yra sunkus ir negarbingas, o jų normalus pilietinis gyvenimas gali sugrįžti tik kalėjimo koridoriais, per ilgus laukimo metus.

Kyla klausimas, kodėl tie 40.000 karių dezertyravo? Ir iki šiol dar nėra tinkamo atsakymo. Britų ir amerikiečių kariniai ir psichologijos ekspertai jau eilę metų ieško atsakymo į šį klausimą. Iš apklausinėjimo tų, kurie buvo pagauti arba patys sugrįžo, patirta, kad dalis jų pametė uniformą dėl baimės, didesniąją dalį dėl nuobodumo, bet didžiausia dėl įvairių smulkų asmeninių sunkumų, su kuriais jie nepajėgė susitvarkyti.

Be abejo dezertyravimas sudaro vieną svarbiausių armijos vidaus problemų. Kiekvienam pagautam dezertyrui po jo išardymo yra užvedama kartotekos kortelė, kuri naudojama psichologiniams tyrimams. Be to bandoma prie tos problemos eiti tiriant karių bendrą nuotaiką.

Psichologai kaltina filmus, sentimentalias kareivių dainas ir... mergaičių paveikslus kareivinėse ant sienų, kurie erzina kareivių jausmus ir apvelka juos šventumo skraiste. Vienas psichologas pareiškė: „Filmas, šlageriai ir mergaičių paveikslai užgauna jautriausią vietą kareivio sieloje. Jie sukelia neatsakingą ilgę, sumažina atsakingumo jausmą ir nukreipia jo dėmesį į dalykus, kurie praktiškai neegzistuoja. Pirmas pasitaikęs nusivylimas toje nerealioje jausmų būsenoje padaro nepataisomos žalos. Paprastas mergaitės žvilgsnis apie kasdieninius dalykus kasdieninio gyvenimo.

padaryti, vadinamais „humaniškaisiais“ sumetimais, tačiau, atrodo, nebuvo tai padaryta daugiau iš baimės. Šiandieną jau aiškiai matome: jeigu būtų buvusi panaudota atominė bomba, būtų karas Korėjoje seniai baigtas. Sovietų intervencija, be abejones būtų pasibaigusi tik propagandinėje arenoje. Šitokiu mostu būtų išgelbėta tūkstančiai amerikiečių karių gyvybių, o kiniečių nuostoliai — taipogi, greičiausiai, nebūtų prašokę šiandieniųjų nuostolių. Taipgi, nepaaukojimas a. bombos tuo laiku, kada ji turėjo dar efektyvę galią, tariant, buvo „maža klaidelė“. Jeigu tą bombą teks panaudoti ry-

jau gali tokioje būsenoje esantį kareivį išvesti iš pusiausvyros ir padaryti jį dezertyru.

Kariniai specialistai yra priešingos nuomonės. Jie tvirtina, kad nepasisekusi meilė, neištikima draugė ar žmona tik atskirais atvejais priverčia dezertuoti. Tačiau jie nebuvo pajėgūs nurodyti psichologams tinkamą priešingybę. Sutariama kad nagrinėjant dezertavimo problemą pirmoje eilėje tenka žiūrėti kur yra moteris?

Dauguma dezertyrų, kurie po karo atsirado, savo prieglobstį buvo suradę pas mergaites.

Dezertyrai, kurie buvo sugauti, ar patys pasidavė, tik retais atvejais galėjo vesti garbingą gyvenimą. Dauguma jų dėl neatsparumo ar aplinkybių verčiami susirūso su kriminaliniais nusikaltėliais. Kai kurie jų verčiasi juodąja prekyba Londono, „Eastende“, kiti yra prisiglaudę įvairiuose kabaretuose ir naktiniuose lokaluose, kiti vėl, verčiasi vagyste.

Karo Ministerija Vašingtone turi žinių, kad daug dezertyrų yra pasidavę įvairių partizaninių grupių vadais ar nariais. Londono saugumo organai taip pat yra patyrę, kad daug dezertyrų yra susirišę su įvairiomis komunistinėmis grupėmis Tolymuose Rytuose ir dirba instruktoriais. Tačiau iki šiol dar nepavyko surinkti pakankamai tvirtų ir vieningų įrodymų, kad jais galima būtų pagrįsti politinį ar ideologinį aspektą. Tuo reikalu jau nuo karo pabaigos įvairių kraštų policijos tampriai bendradarbiauja.

Niekas nesitiki, kad greitai laiku pavyks visus po pasaulį besiblaškančius dezertyrus surinkti, bet laikas nuo laiko vienas kitas, neapkęntęs amžino netikrumo, pats pasiduoda į saugumo rankas ir ryžtasi savo nusikaltimą atpirkti neilgavomis kalėjimo bausmėmis.

Taigi karinis patikrinimas vis dar tebevyksta. Dezertyrai dar ir dabar tebeilaukia kareiviais. Teoretikai jie priklauso savo krašto kariuomenei ir sudaro nulinę divizioną, kuri yra dingusi iš laiškas apie kasdieninius dalykus kasdieninio gyvenimo.

toį ar poryt — bus pėrvėlu, nes „era“ bus pasikeitusi. Dabar gi gyvenama nebe atominę, bet hidrogeninę „erą“. O tuomet žus nebe tūkstančiai, bet milijonai žmonių. Prieš kurį laiką atominę bombą turėjo tik JAV, gi šiandien — ją jau turi anglai, turi sovietai ir gal dar kas nors. Tiesa, hidrogeninę — turi tik JAV. Deja, Prez. Trumanas, gąsdindamas Stalingą, užmiršo vieną labai svarbų dalyką: o gal rytoj turės hidrogeninę ir Sovietų Sąjungą? Tuomet ir vėl bus beprotiškas ieškojimas: vėl ko nors naujo, baisiesnio. Taigi, daina be Pr. Alšėnas

BADAS NUVARĖ Į LIETUVĄ

Jos papasakojo, kaip Karaliaučiuje, rusams užėjus, prasidėjęs badas. Maisto gauti buvo neįmanoma. Jos, kaip ir kiti vokiečiai, badavusios. Buvę valgoma įvairiausios atmatos. Sunės ir katės buvo suvalgyti. Jei būtų žiurkė ar pelė pagauta, ir tos būtų buvusios sudorotos. Jei kas rasdavo kur nors bulvių lupynų, jos buvo suvalgomos, kaip didžiulias skanėstas. Visa jų šeima pradėjusi sirguliuoti. Motina turėjusi atsigulti lovon, nes nebegalėjusi paeiti.

Tuo pačiu laiku pradėję sklisti gandų, kad Lietuvoje žmonės turį daug maisto ir mielai vokiečiams ju duoda. Vaikai norėję tuojau vykti Lietuvon, bet motina neleidusi, nes netikėjusi tiems gandams. Bet padėtis vis blogėjo ir vienas vaikas miręs badu. Atsiradę pažįstamų, kurie buvę Lietuvoje ir grįžę su maistu. Tada motina, matydama, kad gali visi mirti badu, leidusi mergaitėms išvykti į Lietuvą.

SU PILNAIS KREPSIAIS IS LIETUVOS

Ir koks buvęs džiaugsmas, kai jos po trumpo laiko grįžusios su maistu, — parsinešdamos tikros ruginės duonos, be priemaišų, kiaušinių, lašinių gabalą. „Dieve, Dieve, pamaniau, kad mano dukterys apvogė kokį nors rusų kariuomenės sandėlį ar krautuvę“, — pasakoja apklausi neti. Dukterų tikinta, kad visa tai iš Lietuvos, nutarė ir ji pati vykti tenai. Bet kadangi buvo nusilpusi tiek, kad negalėjo paeiti, dukterys dar kartą vienos nuvyko Lietuvon ir vėl neužilgo grįžo su įvairiomis gėrybėmis. Nuo šio dukterų atgabento maisto motina kiek sustiprėjusi, 1947 m. ir ji išvykusi į Lietuvą.

ISSIGELBĖJIMAS LIETUVOJE

„Jūs negalite įsivaizduoti, — kalbėjo toliau ši moteris, — kaip mes atrodėme. Aš buvau apsiavusi 44 Nr. batais su mediniais padais. Kadangi jie buvę man labai dideli, kojas teko apvynioti skudurais, kad

batai nenukristų. Buvo labai sunku su jais eiti ir kelis kartus teko parvirsti. Viena duktė buvo apsiavusi bateliais, kurie abu buvo kairės kojos, be to, ne vienos spalvos ir dydžio. Antroji duktė buvo apsiavusi vienu juodos, kitu rudos spalvos bateliais. Rūbai suplyšę, net ir siūlų neturėjome jiems sutvarkyti. Mūsų veidai buvo sutinę, taip pat rankos ir kojos, nes kūne buvo atsiradę vandens“.

Vienoje vietoje susitikusios rusų karininką, kuris pradėjęs klausinėti, kur jos einančios ir kas jos esančios. Be to, rodydamas ir jos pilvą, paklausęs, ar ji laukianti kūdikio ir kas esąs tėvas — rusas ar lietuvis. Tik su dideliu vargu buvę galima ji įtikinti, kad tai esą nuo badavimo.

Elgetauidamos po įvairias vietas, užeidavusios sodybas, kur rasdavusios jau po 3-4 tokius pat elgetaujančius vokiečius. Jos džiaugėsi, kad elgetavimo pradžioje ne daug maisto tegaudavusios, nes, per daug prisivalgiusios, būtų mirusios, kaip kad pasitaikė su kitais, kurie, gavę daug maisto, negalėjo susilaikyti jo nevalgę ir mirę.

Ilgą laiką elgetavusios arba dirbusios trumpą laiką įvairius darbus. Vėliau pradėjusios megzti žiemai kojines, pirštines, megztnukus. Kadangi gerai mokėjusios megzti, tai turėjusios tiek daug darbo, kad visos trys negalėjusios susptėti. Ūkininkai pas kuriuos motina dirbdavusi, laikydavo ją savo šeimos nariu. Valgydavo drauge

nių spindulių bomba, kuri galės ir visą pasaulį išnešti „į dausas“. Kas žino, ir kas žino?... Taigi, tų „naujųjų erų“ galime sulaukti dar labai daug.

Ligi šiol naujosios eros sąvoką žmonija suprasedavo visai kitaip. Tos sąvokos sudėtinį jeidavo epochiniai išradimai, kurie tarnavo ir tebetarnauja visam pasauliui. Niekas nesigūnysime, jog išradus geležinkelį, raštą, spaudą, garo jėgos panaudojimą naudingiems tikslams, elektrą ir t. t. buvo atidengtos naujos eros. Naują erą pradėjo Kopernikas, pradėjo jas poetai ir rašytojai, kaip: Sekspyras, Dante etc., dailininkai Michal Angelas. Naujosios eros šūlas yra buvęs Leonardo da Vinci, eros kertinis akmuo yra Einšteinas, naujosios eros pradmė buvo tuomet, kada žmogus savo genialiu išradimu pajėgė pakilti į erdvę ir tt.

Pagaliau, naująja era būtų galima vadinti ir parako išradimo laikotarpi, nors, sakoma, kiniečiai paraką jau buvo išradę daug seniau, negu pasaulinio masto nau-

SUMAISYTOS SAVOKOS

Prieš apleisdamas Baltuosius Rūmus JAV Prezidentas Trumanas pasakė Amerikos visuomenei atsišveikinamą kalbą, ta pačia proga pagrasino Stalinui, kad jis nebedrįstų grobti naujų kraštų, žinoma, svarbiausia, nesikesintų į pačią Ameriką ir, pagaliau, pasidžiaugė, jog Amerika, išradusi hidrogeninę bombą, pradėjo šioje žemėje „naują erą“ — hidrogeninę erą. Apie „atominę erą“ jau nebe kalba, nes tai „pasenęs dalykas“.

Kodėl toks didelis „džiaugsmas“ dėl šio naujojo išradimo? — Nagi, kad hidrogeninė bomba galint sunaikinti viską, kas pasitaikys 20 mylių radiuse...

Deja, niekas nežino kokias pažangas bus padaryta rytoj. Gal toji mirtingoji bomba jau bus tiek patobulinta, kad galės viską sunaikinti 200 mylių plote, o poryt — gal ir 2.000 mylių rekordą pasieks?...

Pagaliau, galime sulaukti dar ir tokio laiko, kad vieną gražią dieną, koks nors prezidentas ar diktatorius paskelbs dar „naujesnę erą“ — bus išrasta kokia nors kosmi-

nių spindulių bomba, kuri galės ir visą pasaulį išnešti „į dausas“. Kas žino, ir kas žino?... Taigi, tų „naujųjų erų“ galime sulaukti dar labai daug.

Ligi šiol naujosios eros sąvoką žmonija suprasedavo visai kitaip. Tos sąvokos sudėtinį jeidavo epochiniai išradimai, kurie tarnavo ir tebetarnauja visam pasauliui. Niekas nesigūnysime, jog išradus geležinkelį, raštą, spaudą, garo jėgos panaudojimą naudingiems tikslams, elektrą ir t. t. buvo atidengtos naujos eros. Naują erą pradėjo Kopernikas, pradėjo jas poetai ir rašytojai, kaip: Sekspyras, Dante etc., dailininkai Michal Angelas. Naujosios eros šūlas yra buvęs Leonardo da Vinci, eros kertinis akmuo yra Einšteinas, naujosios eros pradmė buvo tuomet, kada žmogus savo genialiu išradimu pajėgė pakilti į erdvę ir tt.

Pagaliau, naująja era būtų galima vadinti ir parako išradimo laikotarpi, nors, sakoma, kiniečiai paraką jau buvo išradę daug seniau, negu pasaulinio masto nau-

KELIONE Į KOLYMĄ

Kiekvienas, kuris patenka į Vladivostoką, ankščiau ar vėliau išsiunčiamas į Kolymą. Tik niekas į kurią vietą. Kolymą kaliniai apibūdindavo kaip pasaulio pabaigą, kur žmogus yra izoliuojamas amžiams.

Vieną dieną iš kažin kur gavome geografijos vadavėlį, kuris barake keliauo iš rankų į rankas. Mes domėjomės išviniškyste ir žvėrių kailiais, kuriais turtinga Kolymos sritis, bet mažai kreipėme dėmesio į aukso ir sidabro kasyklas. Tačiau šie trys sakiniai kiekvieno mintyse paliko gilų įspūdį: „Vasarą žemė atšyla tik iki aštuonių su puse colio. Šioje srityje yra žemiausia temperatūra visame pasaulyje. Žiemą temperatūra nukrinta iki 94 laipsnių žemiau nulio, o kartais ir dar žemiau“.

1939 m. gegužės mėn. pradžioje pasklido gandas, kad uoste jau laukia mūsų laivas. Tai buvo garinis prekių laivas „Dalstroj“. Vieną skaisčią, šiltą dieną mes dingome minėto laivo dugne. Ten buvo apie 7000 kalinių, tame skaičiuje apie 500 moterų, kurioms buvo skirta atskira patalpa.

Laikė pasirošimo kelionei, kuris užtruko apie savaitę laiko, nė vienas sargybinis neužėjo pasižiūrėti kalinių į laivo apačią. Jie bijojo čia ateiti, nes šiuo transportu buvo vežamas nemažas skaičius žmogžudžių ir banditų. Sargybiniai stovėdavo laivo viršuje su paruoštais šautuvais, kai kaliniai mažomis grupėmis eidavo į tualeto patalpas. Niekas nesirūpino ir nekreipė dėmesio, kas vyko laivo apatinėje dalyje. Gi čia kriminaliniai nusikaltėliai vykdė baisų terorą. Jie grobė iš „kontrevoliucionių“ drabužius, maistą ir darė viską, ką tik norėjo. Pasipriešinęs jiems buvo mušams iki mirties. Kiekviename transporte žūdavo kaliniai, kaip kriminalinių nusikaltėlių aukos.

Kelionėje kaj kurie politiniai kaliniai bandydavo nusizudyti, šokdami iš laivo į jūrą. Žinoma, jie greitai dingdavo bangose. Kai kas bandydavo gėlbėti šokdamas į vandenį, kai laivas plaukdavo nerisaurą Tatr'o sąsiauri, keletas mylių nuo Sachalino salos. Tie bėgliai bandydavo pasiekti krantą. Tokiu atveju laivas sustodavo ir jei nepavykdavo bėglio pagauti, jis būdavo nušaukiamas.

1944 m. keletas šimtų jaunų mergaičių atvyko į Kolymą. Jos buvo nubastos už savavališką pasitraukimą iš darbo karo metu arba už kitus panašius menkniekius. Kriminalistai, kurie sudarė laive didesnę pusę kalinių, turėjo visišką laisvę laivo apačioje. Jie išlaužė moterų patalpų sieną ir iš mergaičių atėmė viską, ką jos su savim turėjo. Kelios moterys kalinės, bandžiusios šias mergaites ginti, buvo mirtinai subadytos.

Mes „kontrevoliucionerės“ laive gulėjome susispaudę ant smailuotų grindų, nes geresnes vietas užėmė kriminalistės.

Naktį kriminaliniai nusikaltėliai papirkinėdavo sargybinius, kurie stovėdavo ant laiptų, einančių į laivo apatinę dalį, prašydami atsiųsti jiems moterų. Jie mokėdavo sargybiniams duona, kurią vogdavo nuo savo bendro likimo draugų.

Sibiro Kolymos sritis susisiečia šiaurėje su Arktikos vandenynu, rytuose — su Okotskio jūra, gi iš pietų ir vakarų ją supa neperžiangiami miškai (taiga). Po dviejų savaitių pavasario, ateina trijų mėnesių karšta vasara, kurią lydį debesys įkyrių uodų. Ruduo tetrunka tik dvi savaites, po kurio tuojau prasideda aštuonių mėnesių baltisai šalta žiema. Didžiulių aukso turtų iškasimui šiame krašte, kur neatirsaty jokių savanorių šiam darbiui, NKVD naudoja neišsemiamą Sovietų Sąjungos darbo šaltinį — kalinius.

Kiekvienas kalinys gauna daugiau ar mažiau duonos pagal tai, kaip išpildo jam paskirtą darbo normą. Nepratusiam prie finizo darbo yra negalima pasiekti nustatytą darbo normą. Toks asmuo tuojau patenka į žūstančių eiles. Nuo to momento, kai jis negali išpildyti nustatytą darbo normą, jis jau negauna pilno duonos davinio. Jo išvargęs organizmas negali jau daugiau pakelti jam statomy reikalavimų. Dėl to kalinys kiekvieną dieną gauna vis mažiau ir mažiau duonos, kol pagaliau taip nusilpsta, kad tiktai mušamas lazda priverčiamas nelaimingasis vykti iš stovyklos į aukso kasyklas. Čia jis persilpnas apsiginti nuo kriminalistų smūgių ir veidą, kurie atima iš jo ir paskutinių dienų maisto davinį.

MOTERYS VERGU STOVYKLOSE

J. VARANAVICIUS

(Tęsinys)

Vladivostoko pereinamoje stovykloje yra du skyriai: vienas — kriminaliniams nusikaltėliams, antras — „kontrevoliucioniariams“. Kriminaliniai nusikaltėliai gauna geresnį maistą, gyvena apšildomuose barakuose; kiekvienas turi lovą, šiaudų čiužinį ir antklodes. „Kontrevoliucioniariai“ miega nekurenamuose ir dažniausiai neapsviestuose barakuose, miega ant plikų dviejų ar trijų aukštų lentynų arba grindų ir neturi jokios patalynės. Vanduo kaliniams yra normuojamas ir jo vos užtenka gėrimui, gi skalbinimui nelieka nė lašo. Todėl čia esant būvome užpulti parazitų, nuo kurių neturėjome jokių priemonių apsiginti.

Su parazitais atėjo ir šiltinės epidemija. Ji nusinėšė tūkstančius kalinių. Ligoninė buvo tiek perpildyta, kad suteikti visiems medicinos pagalbą buvo neįmanoma. Tylėdami ir susimastę mes sekėme per spygliuotą vielas laidotuvių vežimus, kurie išvykdavo kiekvieną naktį iš mūsų stovyklos. Vežimai pakrauti mirusių nuogais kūnais, suveržti virvėmis ir apdengti brezentu, gabeno nelaimingas aukas į ten, iš kur niekas negali sugrįžti.

Sovietų pėlečia maža kreipia dėmesio į blakes. Jų atsiradimas lovoje laikomas natūraliu reiškiniu. Nedaug terasime ten vietų, kur blakė nešeiminkautų bute ir lovoje. Tai ką jau bekalbėti apie veršų stovyklas. Vladivostoko pereinamoje stovykloje naktį dėl blakių visiškai negalima miegoti. Nuo sienų ir lentynų jos ateina masiniais būriais. Jos puola iškankintus kalinių kūnus, kurie pajutę skausmą stengiasi sugauti ir sutraikinti savo naują kankintoją. Bet tas nieko nepadaeda. Vieną sunaikintą kankintoją tuojau pakeičia nauji būriai blakių ir kova tęsiasi tik tol, kol išvargusi auka pakęsta miegę.

Pavasarij, kai atšilo oras, mes nutarėme miegoti lauke ant žemės prie savo barakų. Kai išuštėjo barakas, netrukus buvome liudininkais naujo reginio, kuris mums sukėlė bekalbę baimę. Iš tuščio pastato ordos blakių, sudarydamos ilgą, juodą, masyvinę koloną, žygiavo per slenkstį, įsiekodamos savo iškankintų aukų.

1944 m. keletas šimtų jaunų mergaičių atvyko į Kolymą. Jos buvo nubastos už savavališką pasitraukimą iš darbo karo metu arba už kitus panašius menkniekius. Kriminalistai, kurie sudarė laive didesnę pusę kalinių, turėjo visišką laisvę laivo apačioje. Jie išlaužė moterų patalpų sieną ir iš mergaičių atėmė viską, ką jos su savim turėjo. Kelios moterys kalinės, bandžiusios šias mergaites ginti, buvo mirtinai subadytos.

Mes „kontrevoliucionerės“ laive gulėjome susispaudę ant smailuotų grindų, nes geresnes vietas užėmė kriminalistės.

Naktį kriminaliniai nusikaltėliai papirkinėdavo sargybinius, kurie stovėdavo ant laiptų, einančių į laivo apatinę dalį, prašydami atsiųsti jiems moterų. Jie mokėdavo sargybiniams duona, kurią vogdavo nuo savo bendro likimo draugų.

K O L Y M A

Sibiro Kolymos sritis susisiečia šiaurėje su Arktikos vandenynu, rytuose — su Okotskio jūra, gi iš pietų ir vakarų ją supa neperžiangiami miškai (taiga). Po dviejų savaitių pavasario, ateina trijų mėnesių karšta vasara, kurią lydį debesys įkyrių uodų. Ruduo tetrunka tik dvi savaites, po kurio tuojau prasideda aštuonių mėnesių baltisai šalta žiema. Didžiulių aukso turtų iškasimui šiame krašte, kur neatirsaty jokių savanorių šiam darbiui, NKVD naudoja neišsemiamą Sovietų Sąjungos darbo šaltinį — kalinius.

Kiekvienas kalinys gauna daugiau ar mažiau duonos pagal tai, kaip išpildo jam paskirtą darbo normą. Nepratusiam prie finizo darbo yra negalima pasiekti nustatytą darbo normą. Toks asmuo tuojau patenka į žūstančių eiles. Nuo to momento, kai jis negali išpildyti nustatytą darbo normą, jis jau negauna pilno duonos davinio. Jo išvargęs organizmas negali jau daugiau pakelti jam statomy reikalavimų. Dėl to kalinys kiekvieną dieną gauna vis mažiau ir mažiau duonos, kol pagaliau taip nusilpsta, kad tiktai mušamas lazda priverčiamas nelaimingasis vykti iš stovyklos į aukso kasyklas. Čia jis persilpnas apsiginti nuo kriminalistų smūgių ir veidą, kurie atima iš jo ir paskutinių dienų maisto davinį.

(b. d.)

EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VOKIETIJA

VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS POSĖDIS

Sausio 16 d. posėdyje Krašto Valdyba priėmė paskutinio 1952 metų ketvirčio apyskaitas ir 1953 metų pirmojo ketvirčio bendrąsias ir Vasario 16 gimnazijos sąmatas. Gimnazijos įkurdinimo ir jos rūmų statybos reikalai buvo apsvaistytos visos apžiūrėtųjų skylių ir pasitarimų su vietos savivaldybių organais sąlygos. Nei vienas pasiūlymas neatrodė priimtinas. Dauguma pasiūlytųjų skylių turėjo kurti nors trūkumų, visų pirma pačios vietovės nepalanki geografinė padėtis. Visais atžvilgiais — tiek vietovės geografinės padėties, tiek paties sklypo — atrodytų tinkamas Koelno mieste siūlomas sklypas. Tačiau jis tuo tarpu Krašto Valdybai nepriimtinas dėl augštos kainos ir sunkių išsimokėjimo sąlygų. Bad Kreuznache esamo sklypo ir galbūt trobesių įsigijimo sąlygas dar reikalinga išsiaiškinti su įvairiomis įstaigomis. Tuo būdu šiame posėdyje galutinio sprendimo Krašto Valdyba negalėjo padaryti.

Krašto Valdyba pasisakė teigiamai dėl privačios iniciatyvos telkti Vargo Mokyklai lėšas. Valdyba, pritarė bendruomeninių vadybių ir atskirų asmenų, kaip mokytojų ir veikėjų, tuo reikalu rodamai iniciatyvai, pageidauja, kad ji tiksliai ir laiku būtų painformuota apie daromus žygius, nes Krašto Valdyba planuoja ir derina visų Vokietijoje veikiančių ar steigiamų vargo mokyklų darbą ir paramą.

NEPALANKUS ATSAKYMAS VASARIO 16 MINEJIMO REIKALU

Ryšium su šiuo metu Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimu, Krašto Valdyba kreipėsi į Evangelikų Bažnyčios Vokietijoje Kanceliariją, prašydama per atskirų kraštų evangelikų bažnyčios vadovybes atkreipti evangelikų kunigų dėmesį į šiuo metu vykdomą pažymėtiną dieną. Krašto Valdybos rašte buvo nurodytas sovietų su įturtu vykdomas tikinčiųjų Lietuvos persekiojimas ir ypatingai sunkūs bažnyčių pergyvenimai.

Toliau Krašto Valdybos rašte buvo nurodoma, kad „Visi lietuviai tą dieną prisimena savo maldose už tikėjimą ir laisvės meilę kenčiančius savo tėvynainius krašte. Mes žinome, kad tiek krašte kenčiantiesiems, tiek tremties esantiems lietuviams būtų didelė paguoda ir moralinė pasipirtis, jei prie jų prisijungtų savo maldomis ir vokiečių tikintieji, nes šiuo metu tai yra vienintelė galima artimo meilės apraiška“.

Raštą baigiant buvo prašyta Kanceliariją paskelbti per kraštų bažnyčių administracijas vietos kunigams šį lietuvių bendruomenės prašymą, kad jie, pagal savo nužiūrą, vasario mėn. 15 d. maldoje ar pamokse, prisimintų kenčiančius ir persekiojamus lietuvius, tikinčiuosius evangelikus.

Evangelikų Bažnyčios Kanceliarija į tai atsakė, kad ji nerandanti galimą šį prašymą patenkinti, nes tai galįtų būti priešingai nenumatytam išdavymui. Be to, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimas savo esme esąs valstybinis ir gynai pasaulietinis aktas. Todėl esą visiškai neįmanoma, kad Evangelikų Bažnyčia Vokietijoje ir jos kraštų bažnyčios šitą istorinį tautinį įvykį atžymėtų bažnytinėmis pamaldomis.

Kanceliarija, raštą baigdama, pataria šitą mintį vykdyti tik lietuvių komitetuose ir panašiose lietuviškose organizacijose.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ CUXHAVENE

Cuxhaveno lietuvių apylinkės vadovybė labai susirūpinusi lietuvių spaudos platinimu jaunimo tarpe, nes jaunimas yra pamiręs lietuvių kalbą. Apylinkės valdybos pirmininkas J. Povilaitis asmeniškai ragina tėvus kiek galint mokyti vaikus lietuvių kalbos ir pastebėti, kad lietuviai tėvai rodo gerų norų.

Apylinkėje nėra vargo mokyklos, tad pirmininkas su sekretorium applanco atskiras šeimas, pasikalba su vaikais ir duoda jiems užduočių, kurias jie turi išmokyti iki kito jų atsilankymo. Kitą kartą atsilankę, jie randa, kad vaikai užduotis yra atlikę ir puikiai išmokyti atsako.

Siam darbiui atlikti labai padėtų lietuviškos knygos, kurių čia niekas neturi ir užsisakyti negali, nes būdami be darbo, yra sunkioje materialinėje padėtyje. Pasišventėlis valdybos pirmininkas bando išplatinti laikraščius, imdamas prumeratos mokesčių mažomis dalimis.

VOKIETIS NORI ATSIDĖKOTI LIETUVIAMS

Vienas iš Lietuvos sugrįžusiųjų vokiečių Vokietijos Krašto Valdybai sausio 12 d. parašė vokiečių kalba tokio turinio laišką:

„Šiuo pareiškiu savo norą istoti ir Lietuvos kariuomenės tarnyba. Štodamas į Lietuvos Armiją, aš pageidauju pareikšti nors dalį mano padėkos Lietuvos Tautai, kuri išgelbėjo mano gyvybę ir apsaugojo mane nuo daugelio pavojų“.

BIULETENIS VOKIEČIŲ KALBA

Vokietijos Krašto Valdyba, leidama vokiečių kalba informacinį biuletinį, užpildė lietuvišką darbo bare esančią spragą, kadangi periodinių informacijų vokiečių kalba iki šiol jokia lietuvių institucija neleidžia. Turint galvoje, kad ir šiais metais dar nepasirodė kitų lietuviškų įstaigų ketinamas leisti biuletinis svetimais kalba, Krašto Valdyba savo kukliomis jėgomis ir toliau šį biuletinį leidžia, kol tą darbą perims kita, tam reikalui kompetentingesnė, lietuvių įstaiga.

MUSU EILĖS RĖTĖJA.

Sausio mėn. 12 d. atsisakė iš mūsų tarpo taurus lietuvis Pranas STONYS, 51 m. amžiaus. Jo mirtis buvo netikėta ir staigi, o jo paskutiniųjų metų gyvenimo kelias buvo sunkus ir liūdnas. Jis turėjo ne tik palikti tėvynę, bet ir nuo mylimos šeimos atsiskirti, kuri buvo išleista į USA, o jis dėl rastų plaučiuose sukakėjimu emigracinių įstaigų buvo sulaukėtas.

Pr. Stonys gyveno ULM lageryje. Praeitų metų rugpjūčio mėn. 5 d. buvo paguldytas Gauting sanatorijoje, nas buvo susirgęs širdies liga. Kiek pasigydęs, buvo jau beabėdžiamas, kadangi plaučiuose neturėjo jokių negalavimų. Šiais metais, sausio 8 d. ėmė pasijuto negalavimus. Išsiųstas į Pasing'o apskr. ligoninę, tačiau jo gyvybės nebepavyko išgelbėti. Aprūpintas Sv. Sakramentais, atsisakė su sąsaru pakalne Sausio 15 d. draugų būrelio palaidotas į Pasingo kapines. Prie duobės pamokslą pasakė vietos kunigas ir vienas vėlonės draugų atsiveikimo žodį, palydint amžinybės taurių lietuvi, patriotą ir pavyzdingą kataliką, toli nuo tėvynės ir inuo savuju. Naujai spiltą kapą papuošė keli gėlių vainikai.

J. V.-a.

LIETUVIŲ GIMNAZIJOS EVANGELIKAI MOKINIAI IŠLEIDO „JAUNIMO RATELIO“

lietuviško jaunimo laikraščio, kalėdinį numerį. Laikraštis, turinčios išvaizdos ir gražaus turinio, daro labai gerą vispasišką įspūdį. Ji redaguojama redakcinė kolegija, atsak. redaktorius K. Dikšaitis. Tiražas — 800 egz. Įlinkime „Jaunimo Rateliui“ ir toliau pasilikti tokiam pavyzdingam.

BELGIJA

Belgija. Gražiai atšventus Kalėdų Eglutę Zwartberge, kur Kalėdų Senelis iš „Lietuvos“ su gausiomis dovanomis aplankė mažuosius, o didžiuosius su kalėdiška džiaugsmo nutaiką. Limburgo lietuviai pageidauja ir daugiau panašių šventiškių susibūrimų.

Didelė kliūtis ruošiant švenčių minėjimus yra ta, kad neturima tinkamos patalpos. Kasyklų administracija į mūsų kultūrinius reikalus per daug dėmesio nekreipia, todėl be vilčių iš-

NORINTIEMS STUDIJUOTI ITALIJA

LAISVOSIOS EUROPOS TREMTIES UNIVERSITETAS JAU PRIIMA PRASYMUS 1953/54 MOKSLO METAMS

Laisvosios Europos Tremties Universiteto. Priėmimo Komisija Paryžiuje kreipėsi Europos Lietuvių Studentų Sąjungą, prašydama informuoti lietuvius studentus apie prašymų įteikimo tvarką stipendijoms gauti Laisvosios Europos Kolegijoje ir kitose aukštosiose mokyklose 1953/54 mokslo metams.

Teisę gauti stipendiją turi kiekvienas lietuvis studentas ar abiturientas, gimęs po 1922 m. gruodžio 31 d. ir turįs brandos atestatą ar jo pakaitalą. Stipendija yra pakankama padengti mokslo mokesčio išlaidoms bei pragyvenimo (buto ir valgio) išlaidoms.

Maždaug 4/5 stipendijų bus skiriamos LE Kolegijoje Strasburge, kur studentai Strasburgo un-te galės studijuoti šiuose fakultetuose: teisės, humanitarinių mokslų, medicinos, farmacijos, gamtos mokslų ir teologijos. Jie ten savo gimtąją kalbą klausys ir specialių istorijos bei krašto kultūros kursų. 1/5 stipendijų bus skiriamos kitose aukštosiose mokyklose studijoms, kurių kursai Strasburgo un-te neskaitomi.

Laisvosios Europos Tremties un-tas numato jau 1953/54 mokslo metams atidaryti antrąją Laisvosios Europos Kolegiją, kurioje paskaitos vyks vokiečių k. Kolegija bus įsteigta kurioje nors vokiškai kalbančioje šalyje. Studentai, kurie bus paskirti studijuoti Prancūzijoje ir kurie nepakankamai moka prancūziškai, maždaug nuo 1953 m. rugpjūčio 1 d. turės kalbos mo-

kytis LE Kolegijoje Strasburge.

Laisvosios Europos Kolegija yra Strasburgo priemiesty, Robertsau pilyje (vadinamoj ir „de Pourtales“), apie 6 km. nuo miesto centro. Studentus į un-tą ir iš jo vežios autokarai. Studentams kolegijoje yra sudarytos studijų darbai geros sąlygos; be kitko, savo kambariuose studentai turi darbo stalus. Valgoma bendrai dideliame valgojame, kuris prilygsta geriausiems prancūzų bendorabučiuose. Studentai, kurie stipendijas gaus ne kolegijoje, apie savo studijų eigą turės informuoti Laisvosios Europos un-to vadovybę.

Paskutinis terminas prašymams stipendijoms gauti yra 1953 m. balandžio 1 d. Kandidatai prašymus turi rašyti asmeniškai (be jokių kitų dokumentų, kurių bus pareikalauta vėliau) prancūzų, anglų ar vokiečių kalbomis šiuo adresu: L'Association du COLLEGE DE L'EUROPE LIBRE 7, rue de la Paix, Paris 2e, France. Savo prašymuose kandidatai turi pažymėti, ar jie nori studijuoti vokiečių ar prancūzų kalba.

Europos Lietuvių Studentų Sąjunga prašo studentus, kuire duos prašymus stipendijoms gauti, jų nuorašus atsiųsti S-gai, kad būtų galima apie kandidatus informuoti Laisvosios Europos Kolegijos lietuvių studentų globėją, prof. dr. J. Grinių, skaitantį studentams lietuviškuosius kursus Strasburgo kolegijoje. S-gos adresas: Verband Litauischer Studenten, (14b) Tuebingen, Ulrichstr. 24., Deutschland.

Europos Lietuvių Studentų Sąjunga

ITALIJA

Italija. Romoje buvo išventintas ir kunigus Vladas Goras iš Vilniaus arkivyskupijos, kuris savo primicijas atšventė gruodžio 28 d. dalyvaudant Romos lietuvių bendruomenei. Naujasis kunigas studijuoja Romoje pasaulinę ir bažnytinę tsię. Didelė Italijos knygų leidykla U.T.E.T. išleido Rytų ir Vakarų Europos pasakų bei legendų enciklopediją. Joje yra patalpinta virš 20 lietuviškų pasakų, prie kurių atspausdinamo prisidėjo lietuvis V. Mincevičius.

Lietuvius veikėjas V. Mincevičius, kviečiamas Italijos Piliiečių Tautinio Komiteto, lankėsi nuo gruodžio 31 ligi sausio 8 šiaurinėje Italijoje su paskaitomis. Paskaitų tema buvo: „Komunizmo pažadai ir tikrovė Pabaltijo kraštų patirtyje“. Paskaitos susilaukė didelio pasisekimo. Prelegentas paskaitas skaitė Novara, Biella, Aosta, Torino, Genujos miestuose. Jose gautiys dalyvavo rinktinės publikos.

Italijos valdžios organas „Il Popolo“ pradea vis dažniau kalbėti apie Lietuvą. Įvairiuose polemikuose bei vedamuose straipsniuose prisimenama ir Lietuva. Praėjusio mėnesio straipsniuose „Dvi problemos“ ir „Kalbantys dokumentai“ yra plačiai kalbama apie Lietuvą ir Pabaltijo valstybes. Juose iškeliami Sovietų klastin-gumas, sutarčių sulaužymas, agresija, jos pristatymas laisvajam pasauliui kaip „išlaisvinimas nuo vokiečių agresijos“, tragikomiskas

„prašymas“ priimti į sovietinių tautų šeimą ir kt. Tas pats dienraštis išidėjo taip pat ilgą straipsnį apie dabartinę ekonomikę. Pabaltijo kraštų padėtį, kuriame įrodoma, kaip Sovietai sugniaužė žydintį ekonominį ir ūkinį gyvenimą, priversdami prie visiško skurdo ir bado.

Lietuvos Ministeris prie Šventojo Sosto padarė vizitus naujiesiems Kardinolams, kuriuos Jo Šventenybė Popiežius Pijus XII paskyrė sausio mėnesio 12 dienos Slaptoj Konsistorioj.

Nauji Kardinolai A. Ottaviani ir F. Borgoncini Duca atsiuntė Diplomacijos Sefui S. Lozoriaciui širdingus raštus, dėkodami už jo pateiktus jiems sveikintimus.

Tarptautinė Pabėgėlių Iteiktualų Sąjunga yra pakvietusi lietuvių veikėją, buvusį Lietuvos Chargé d'Affaires prie Vatikano, J. Macevičių skaityti viešas paskaitas eilėje Sardinijos miestų. Paskaitose, kurias organizuoja Italijos Katalikų Akcijos intelektualų bei laisvų profesijų sąjūdis ir organizacija Pax Romana bus dėstoma Lietuvos padėtis sovietų okupacijoj ir bolševikinė deportavimų technika.

katorius nesirodė, jokių žinių nei laišku negavau iš savo šeimos. Mano sveikata dėl sunkaus darbo ėmė silpnėti. Buvau, kaip netinkamas kasyklose, atleistas. Dirbau prie statybos po 18 valandų, norėdamas kaip nors išbristi iš padarytų skolų. Statybos darbams pasibaigus, gavau darbo liekykloje. Sveikata silpo diena iš dienos. 1951 m. buvau policijos suimtas už tai, kad nebemoku skolų. Gegužės mėn. ištikus kraupplūdžiui, buvau paguldytas ligoninėn, o iš ten perkeltas į sanatoriją. Nei anksčiau, nei būnant sanatorijoje, nepastebėjau, kad esu sekamas sovietų agentų. Stebėdavausi, kai dingdavo laišškai, o viena kartą aplankė mane „kriminalinės policijos“ valdininkai. Tik vėliau sužinojau, kad tai buvo sovietų agentai, pasivadinę vietos policijos valdininkais. Sanatorijoje išbuvau 18 mėnesių. Sanatorijos direktorius man pranešė, kad galėsiu greit iš čia išvykti, nes mano sveikata pagerėjusi. Tačiau po dviejų savaičių man pranešta, kad man turi būti padaryta plaučių operacija. Tuo laiku mane aplankė du ponai. Jie pristatė, kaip kažin kokios labdaringos organizacijos atstovai, o vėliau prisipažino, kad jie yra siųsti sovietų konsulo man pagelbėti. Aš jiems padėkojau ir paprašiau, kad paliktų mane ramybėje. Apie tai tuojau pat pranešiau sanatorijos direktoriui, prašydamas, kad mane kuriam laikui išleistų iš sanatorijos. Gavau keturias dienas atostogų. Per tą laiką aplankiau savo ankstyvesnį gydymojo, kuris gerai mane apžiūrėjęs, pasakė, kad jokios operacijos man nereikalinga daryti ir apie tai pranešė sanatorijos direktoriui. Man grįžus sanatorijon, vėl pristatė du vyrai, šį kartą pasisakydami, kad jie yra iš sovietų ambasados ir nori man padėti. Kai jų pagalbos atsisakiau, jie ėmė grąšinti. Keturių dienų bėgyje, būdamas už sanatorijos ribų, buvau parašęs keletą laišku, prašydamas priimti mane į kitą sanatoriją. Mano laišškai atsi-dūrė sovietų agentų rankose, nes jau trečią dieną pranešta, kad Tolstojaus fondas man surado gerą vietą Mont sur Meusse sanatorijoje ir Tolstojaus fondo mašina busiu perkeldintas į minėtą sanatoriją. Pasakytą dieną atvažiavo automobilis ir pasiėmė mane su visa mano kuklia manta. Pakeliiu buvau pavaišintas stipriomis cigarėtėmis. Buvau nustebintas, kai automobilis sustojo ne prie sanatorijos vartų, bet mano nežinomame kaimelyje. Išlėpęs iš automobilio pamačiau laukiančius tuos pačius du ponus, kurie pirmą kartą mane buvo aplankę. Bėgti negalėjau, nes mano sveikata buvo visiškai silpna. Čia jie mane iškrėtė, atėmė mano daiktus ir apstumdė arvežę į Bruselį, sovietų konsulatą, kur buvau apgretas skarmalais, nufilmuotas ir fotografuotas.

AGENTU PINKLESE

Redakcija gavo lietuvių laišką, kuriame aprašoma kaip ji persekiojo sovietų agentai. Jis dabar serga džiova ir gydos vienoje Belgijos sanatorijoje.

Pradėdamas pasakoti apie sovietų agentų voratinklius, į kuriuos neseniai buvau Belgijoje įkliūvęs, truputį paliesiu savo praeitį, t.y., viso mūsų krašto didžiosios nelaimės pradžią — 1940 metus. Tais metais, sovietams okupavus Lietuvą, mano tėvas bėgo Vokietijon. Vievio apylinkėje jis, nenorėdamas patekti į enkadavimų rankas, buvo nušautas bėgdamas. Lietuvos kariuomenėje is buvo tarnaves nuo 1919 m. iki 1927. Į atsargą paleistas pulkininko laipsnyje. Vėliau kurį laiką buvo vieno Lietuvos miesto burmistru, o nuo 1930 m. metų gyveno savo dvare ir ten pat vertėsi miško prekyba.

Tėvą nužudę okupantai, tais pačiais metais mano motiną ir seserį išvežė Sibiran, o aš pats, palikęs savo du mažamečius (dvinukus) kaime pas pažįstamus ir, vokieitę pavarde, slapstiausi Vilkiniuje ir jo apylinkėse. Karui prasidėjus, grįžau į tėvo ūkį, kur gyvenau nenutraukdamas ryšių su draugais, dirbančiais pogrindyje prieš vokiečius.

1924 metais buvau vokiečių suimtas ir patalpintas Praveniškių darbo stovykloje. Artėjant bolševikams antru kartą į Lietuvą, Praveniškių darbo stovyklą vokiečiai evakuavo. Aš buvau stovyklos komendanto žinioje — jo tarnas, o jis buvo geras žmogus ir pasiūlė man išeiti — užsidėti jo uniformą, prisiegti ženklejį R.O.A. ir įsimaityti į eiles kariškių, traukiančių į Vokietiją. Šitokių būdu pasidariau gen. Vlasavo armijos leitenantu. Šitokį vaidmenį man buvo nesunku suvaidinti, mokant ir rusų ir vokiečių kalbas. Prieš apleidamas Lietuvą aplankiau savo vaikus, paliktus pas pažįstamus, kaime. Jų pamti negalėjau, nes jie teturėjo 4 metus, o mano žmona buvo mirusi uos pagimdžiusi. Kadangi mano tėvas gyveno pasiturinčiai, iš jo „slėptuvės“ išėmiau šiek tiek brangenybių ir jas palikau vaikų globėjams.

Tilžėje gavau vadovauti kuopai ir įsakymą vykti Italijon. Vienon atvažiavus, susirgau plaučių uždegimu, kur Vienos vokiečių karo

gyti „lietuvišką užveją“ liekame ir toliau.

Zwartberge ivykus nelaimėi kasykloje sunkiai sužeistas B. Stasiukėnas, kuriam sužaloti rankų pirštai. Eisdene iš kasyklos darbovietės išmėtė ilgalaikį darbininką G. Kleiną.

Šių metų pradžioje iš Vokietijos Darbo Kuopų atvykę pas tėvus pasisvečiuoti lietuviai kariai Alfonso Pauliukonis ir H. Viliūnas atgal grįžo jau ne vieni. Anglies kasyklose darbas paliko ir išvyko Vokietijon į Darbo Kuopas Ant. Vėjalis, Benius Pakalanka, Juozas Paškauskas.

Sovietai persekioja lietuvi. Šiuo metu Briuselio vienoje ligoninėje guli iš Sovietų Konsulato pasprukęs Povilas Jefremovas. Šis tautietis porą metų buvo sekiuojamas sovietų agentų, besigydanat sanatorijoje. Vieną kartą klastingu būdu sovietų agentai persikeliant į kitą sanatoriją pasigrobė ir užsidarė Sovietų Konsulate, Briuselyje. Tik labai nusilpusios sveikatos dėka Jefremovas liko neišvežtas. Besigydanat diplomatams skirtame dispensery, šis lietuvis per vargus paspruko iš ten ir dabar gydos belgų ligoninėje. Belgų policija ir atitinkamos įstaigos ėmėsi žygių lietuvių kiek galint apsaugoti nuo sovietų agentų.

Pas kygų platinijos gaunamoš knygos: „Kaip jie mus sušaudė“ — Pulk. Petruičio, 55 fr. „Aušrelė“ — 90 fr. „Saleziečių Balsas“ — 15 fr. „Žmogės ir Žvėrys“ — St. Ylos, 180 fr. „Gatvės berniuko nuotykių“ — Spalio, 172 fr. „Pelėda“ — juokų laikraštis, 15 fr. Knygos siunčiamos paštu. Belgijos lietuviams neatnaujinusiems „Br. Liet.“ 1953 m. prumeratos šis nr. yra paskutinis. Atnaujinti per K.J. DEDINĄ, 97 rue de la Brabanconne; Louvain Telef. 229.30

K. J. Dėdinas

Prezidentas Rooseveltas yra pasakęs: žmogus gyvena septynias dešimtis metų, tauta gi gyvena tol, kol ji turi noro gyventi.

Mums, lietuviams, šis posakis reiktų įsidėmėti!

ligoninėje išgulėjau du mėnesius. Iš ligoninės išėjus buvau paskirtas į Dancigą ryšio karininku. Iš ten, armijai traukiantis, patekau į Flensburgą, kur ir sulaukiau vokiečių kapituliacijos. Tačiau Flensburge buvo nesaugu, nes čia buvo sovietų agentai, kurie beveik oficialiai turėjo teisę susigaudyti „vlasovinkus“ ir juos išsivežti. Tada ėmiau bastytis po visą Vokietiją, kol 1947 m. atvykau į Belgijos anglių kasyklas, kur ramiai dirbau iki 1949 m.

Per Ameriką gavau žinių, kad mano motina ir sesuo stebuklingu būdu esančios Lietuvoje ir su jomis drauge mano vaikai. 1949 m. vieną dieną, gatvėje, susitiko mane nepažįstamas, gerai apsirėngęs, vyriškis, pareiškęs, kad norįs su manim pasikalbėti ir turįs gerų žinių apie mano artimuosius. Jis man parodė mano motinos, sesers, vaikų ir mano paties fotografijas. Mano nuotrauka buvo vokiečių karininko uniformoje, toje pat kurioje aš buvau persirengęs ir kai kuriuos dokumentus iš Lietuvos su man tikra pavarde. (Po kapituliacijos buvau pakeitęs savo pavarde ir vardą). Šitokius dokumentus turėdamas, šis vyriškis pareikalavo 5.000 frankų už tylėjimą. Priešingu atveju, jis parodysiąs mano dokumentus Belgijos policijai ir išaiskinsiąs, kas aš iš tikrųjų esąs, arba sovietų konsului, nurodydamas mano artimųjų adresus. Tuo aiku buvau gavęs iš Amerikos 20.000 frankų emigruoti į Australiją. Pasirinkimo nebuvo — daviau už tylėjimą prašomą sumą. Bet, tai buvo tik labai trumpam. Jis nuolat pas mane atėdavo grąsdinimus ir reikalaudamas pinigų. Sukišau viso jam 50.000 frankų, įklmpau į skolas ir, pagaliau, prilipau liepto galą. 1950 m. nutariau visa pranešti belgų saugumo policijai. Pasakojau didžiąją dalį savo istorijos, tik nepasisakiau, kad buvau Vlasovo armijoje. Policijos valdininkas atidžiai išklausęs, pareiškė, kad jis neturis pagrindo mane suimti, kad mano skolos yra privatus reikalas, o dėl mane provokuojančio asmens jis pažadėjo man pranešti, bet jis su manim kalbėjosi taip, lyg aš būčiau ne visai normalus, ar gerokai išgėręs. Po šito vizito pas mane daugiau šis provo-

(Pabaiga kitame numeryje)

MIRĖ JANINA PETKEVICIENĖ

Sausio mėn. 23 d., Wolverhamptone, New Cross ligoninėje, po operacijos mirė vietos DBLS skyriaus narė A + A Janina Petkevičienė, vos 26 m. amžiaus.

Laidotuvėmis rūpinosi DBLS Wolverhamptono skyriaus valdyba. Visas laidotuvių apeigas ir geduligas ramaldas atliko Kun. A. Kazlauskas. Iš St. Patrick bažnyčios iki miesto kapinių ją palydėjo visi Wolverhamptono lietuviai, nes čia, tremtyje, maža beturime artimesnių giminų. Kiekvienas lietuvis lietuviui yra giminė. Palaidota Wolverhamptono miesto kapinėse, katalikų sektoriuje.

Ji buvo tauri ir giliai susipratusi lietuvi. Su jos šeima kartu lūdi visi Wolverhamptono lietuviai.

Kuprų Juozas.

SKOTIJOS LIETUVIŲ VEIKĖJAI

JOANAI SARAFINAITEI, jos brangiam Tėveliui mirus, nuoširdžiai užjaučia „Br. Lietuvis“ Redakcija.

PADEKA

Visiems, ypač p.p. J. ir S. Babiliams pareiškiams man užuojautą, mirus mano mylimam vyrui A + A Zigmui Kinkai, ir visiems, presidėjusiems prieš jo laidotuvių, reiškiu nuoširdžią padėką.

O. Kinkienė.

DEMESIO gaunantiems komunistinę propagandą ir raginimus grįžti namo.

Atsiradus reikalui informuoti anglų visuomenę apie sovietų pastangas grąžinti pabėgėlius į jų kilimo kraštus, visi gaunantieji komunistinę propagandą iš Lietuvos ir paraginimus grįžti, iš sovietų ambasados ar pan. maloniai prašomi gautąją literatūrą prisiųsti redakcijai. Prisiunčiant prašoma nurodyti, kada pradėjo gauti ir kaip dažnai gauna. Visi pas kuriuos buvo atsilankę sovietiniai agentai prašomi aprašyti įvyki ir atsiųsti aprašymus redakcijai.

MAISTO PRIEDAI KARŪNACIJOS SAVAITEI

Tikimasi, kad prieš karūnaciją bus panaikintas saldumynų normavimas. Taip pat manoma, kad bus papildomai duodama normuojamo maisto: mėsos, bekono, sūrio ir margarino.

SMUIKININKĖS E. KUPREVIČIŪTĖS KONCERTAS

Londono kovo mėn. jei neįvyks nenumatytų kliūčių, įvyks žinomos smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės koncertas, kuri šiuo metu su ypatingu pasisekimu koncertuoja Europoje.

DBLS Centro valdyba yra padariusi žygių kovo antroje pusėje smuikininkę pasikviesti Londonan. Jos sutikimas yra gautas. Koncertas įvyks garsioje Wigmore Hall salėje.

ANTIS

„BR. LIETUVIO“ bendradarbis išvyko Skotijon atsivaryti pulką ančių ir ruošiamą Spaudos Balių. Tikimasi, kad jam pavyks bent vieną gyvą antį atsikviesti į Lietuvį Namus, kur, loterijos būdu, ji teks laimingajam svečtui.

Megelanas, pirmasis apiplaukęs visą pasaulį, kelionėje užtruko 1093 dienas. Savo didžiąją kelionę jis pradėjo 1519 m. Apskaičiuokite, kiek reikėtų sugaišti, norint apkeliauti aplink pasaulį su greičiausiu šių dienų laivu?

1927 m., gruodžio 10 d., per visą šią saulės užtemimą, mėnulis atrodė mėlynos spalvos.

IS DBLS CENTRO V-BOS VEIKLOS

Praėjo ketvirtis metų, kai DBLS VI suvažiavime buvo išrinkta esamoji S-gos Centro Valdyba. Ką ji ligšiol nuveikė ir ką planuoja ateičiai?

Daug laiko Centro Valdyba sugaišo, kol pertvarkė „Britanijos Lietuvis“ ir visos Europos lietuvių laikraštį. Šitas žygis rado gyvo pritarimo Didžiosios Britanijos ir Europos kontinento lietuvių kolonijose, ką rodo šiemet padidėjęs laikraščio tiražas. Dabar „Britanijos Lietuvis“ turi 1922 skaitytojų, t.y. 520 daugiau kaip buvo pereinantis metais. Tarp kitko, Centro Valdyba nutarė „Britanijos Lietuvis“ pranešimais kelti 25 proc. sumažinti nepasiturintiems ir daugiavaikėms šeimoms.

Centro valdyba ėmėsi iniciatyvos D. Britanijoje suorganizuoti visuotinį lietuviškos knygos platinimą. Panaudojant DBLS organizacinę tinklą, visuose S-gos skyriuose bus įsteigti knygų platinimo punktai. Knygų platinimo, ryšium su šiuo jų darbu, bent išlaidoms padengti, gaus 2/3 to komiso, kurį knygų leidykla duoda DBLS centru. Netrukus Centro Valdyba kreipsis į visas lietuviškų knygų leidyklas Europoje ir užjūrio kraštuose, kad jos DBLS igaliotų išėjusias ir išleinančias knygas D. Britanijoje platinti generalinio atstovo teise. Tikimasi, jog šitokios iniciatyvos pasekoje susidomėjimas lietuviška knyga šiame krašte padidės.

Centro Valdyba atliko visą eilę smulkesnių darbų, kaip tai: paruošė jaunimo ir specialios paskirties sekcijoms įstatus, išdavė kelias pašalpas sunkiai sergantiems, perėmė leidyklą „Bendrijos“ dalininko įsipareigojimus, atstovavo DBLS ir lietuviškus visuomeninius interesus tarptautinėse organizacijose, kitų tautų parengimuose ir t.t. Pastarąjį metų Centro Valdyba paruošė ir apsvarstė DBLS 1953

metų veiklos planą, kurio svarbesni punktai yra:

1. Centro Valdybos apimtyje suorganizuoti Tarptautinės Reprezentacijos D. Britanijoje Komitetą, į kurį įeitų visokios pasaulėžiūros, religijų ir profesijų atstovai, su šiomis sekcijomis: politinė, visuomeninė, profesinė, religinė, spaudos ir moterų.

2. Minint birželio įvykius, suorganizuoti sovietinės okupacijos ir sovietų vykdomo lietuvių tautos genocido viešą pasmerkimą.

3. Svarbesniuose centruose įsteigti lietuvių — anglų klubus.

4. Kurti ir remti lietuviškas vargo mokyklas.

5. Apygardose ruošti lietuvių masinius suvažiavimus, juos panaudojant lietuviškai propagandai šiame krašte.

6. Vykdyti narių verbavimą ligi maksimalinės ribos.

Kiti plano punktai teks vykdyti apygardoms ir skyriams.

Šis DBLS darbo planas bus pateiktas svarstyti Centro Valdybos, jungtiniame posėdyje, kuris įvyks Londono ateinančią šeštadienį, sausio 31 d. Be to, šiame posėdyje Pasiuntinys Tarejas p. V. Balickas nušvies Lietuvos bylos reikalus. Centro Valdybos išdėstymas R. Baublys referuos apie DBLS finansus, „Britanijos Lietuvis“ redaktorius B. Daunoras praneš apie laikraščio persitvarkymo padarinius, o DBLS pirmininkas M. Bajorinas pateiks ligšiol Centro Valdybos nuveiktų darbų smulkia apžvalgą.

Norime, kad šiais metais DBLS darbas išsiplėstų savo apimtimi ir pagilėtų turiniu. Dėl to tiek centrui, tiek apygardoms ir skyriams reikės daugiau pajudėti ir paieškoti naujesnių priemonių užsibrėžtoms užduotims įvykdyti.

J. S.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Klausimas. Ar galėtu Britanijos Lietuvių Sąjunga suteikti teisinę pagalbą ir sutvarkyti visus kelionės formalumus išvažiavimui į Kanadą. Kokių reikėtų prisiųsti dokumentus, kiek kainuotu kelionė važiuojant lėktuvu, kaip ilgai reikėtų laukti išvažiavimo eilės?

K. Garne lis, Skotija.

Atsakymas. DBLS gali sutvarkyti visus reikalingus formalumus, išskyrus vizos gavimą. Vizą gauti turi kiekvienas amerikietis. Tik nemokantiems angliškai ir prašančioms vizos Londono konsulate, DBLS gali parūpinti vertėją. Tamstai artimiausia Kanados Imigracijos Istaiga (Konsulatas) yra Clagowe. Prašant vizos, reikia turėti galiojantį užsienio pasą (tinka Lietuvos užsienio pasas, kuri išduoda Lietuvos pasiuntinys, Londone. Lithuaniaian Legation, 17, Essex Villas, London, W.8.) arba Travel Document, kuris gaunamas Home Office Istaigoje, Londone. Šiuo metu veikia Imigracijos suvaržymai į Kanadą ir vizos duodamos tik artimiesiems giminėms Kanadoje gyvenančių, arba tiems, kurie turi darbo sutartis su Kanados firmomis ir yra gavę Centrinės Imigracijos istaigos Kanadoje sutikimą. Netrukus numatoma tuos suvaržymus sušvelninti ir suteikti galimybę kairiems specialistams emigruoti į Kanadą.

Be to, reikia turėti su savimi policijos registracijos knygelę ir tarptautinį skiepijimo pažymėjimą.

Šį jokišrų veislės bekoną wolvertoniečiai, atvykdami į Spaudos Balių, atsižveja su savim išalkusiemis londoniečiams pavaišinti. Skerstuvės įvyks Lietuvių Namų pagrindinėms, blaivybės draugijos mecenatams ir opozicijai. Vedarai bus kėpami antrąjį baliaus dieną.

kurį gali išduoti Jūs gydytojas. Turinties visas, kitas kelionės formalumus gali sutvarkyti DBLS. Kelionė lėktuvu į Kanadą kainuoja £94.13.0 ir leidžiama nemokami pasiimti su savimi 44 lbs. bagažo. Laukimo eilės nėra.

Klausimas. Susirgau liga vadinama „Blood Urtsicada“. Per keturias savaites mane gydė visokiais tepalais, bet tai negelbėjo ir liga vis plėtėsi. Jau beveik negalėjau nuolipti nuo lovos. Pagaliau gydytojas pripažino, kad per žaidzas yra patekę ardy mo bakterijų ir reikalinga daryti penicilino injekcijas, bet pridūrė, kad mano liga priskaitoma prie odos ligų ir todėl National Insurance penicilino tam reikalui neduos. Patarė gauti jo privačiai ir pažadėjo padaryti injekcijas. Kreipiausi pas draugus Amerikoje, kad man atsiųstų vaistų iš Amerikos, tačiau man siunčiamus vaistus sualikė muitinė.

P. Jusinis, Lowton

Atsakymas. Pasiteiravus Sveikatos ministerijoje patirta. Penicilino importas į šį kraštą draudžiamas, nes jo yra pakankami pagaminama vietoje. National Insurance atleidižia visus vaistus, kuriuos gydytojai randa reikalinga pnaudoti. Gydytojas patardamas įieškoti vaistų privačiai, pasiūlgė neteisėtai ir jo pavardė turėtų būti pranešta Sveikatos Ministerijai.

Mancheterio lietuvių socialinis klubas š.m. vasario mėn 7 d., klubo patalpose, 121, Middleton Road, ruošia

profesorių Mykolo Biržiško ir Vinco Krėvės Micekvičiaus 70 metų sukakties paminėjimą. Po minėjimo bus šokiai, grojant lietuviškam orkestrui. Atsigaivinimui veiks turtingas bufetas.

Pradžią 18 val. Įėjimas nariams nemokamas, nenariams 1 šil. Kviečiame gausiai atsilankyti.

UŽGAVIENIŲ BALIUS.

Sporto ir socialiniam klube 345a Victoria Park Rd. London, E. o š.m. vasario mėn. 14 d. 6v. v.

Staliukai salėje ar bare, dėl jų riboto kiekio užsakomi iš anksto pas klubo sekretorių Jurą. Bus lietuviškas patarnavimas.

Balius su jairia programa ir šokiais. Grieš gera muzika.

Įėjimas net ir be vakarinių rūbų ir barą visiems, o į salę užsiskakusiems staliukus, nemokamas. Klubu valdyba.

LIETUVIAI PASAULYJE

AMERIKOJE

Jungtinės Amerikos Valstybės. Įsijungė ir Čikagos apygarda. PLB vyr. LOKo atstovų V. Vilkaičio ir Kleivos pastangomis sudaryta Chicago apygardos valdyba tokios sudėties: pirmininkas P. Gaučys, vicepirmininkai P. Grybienė, K. Liutkus, Dr. Valančius ir Budginas, išdinininkas Dr. Montvidas. Sudarytos taip pat organizacinė ir spaudos-informacijos komisija, o laik. apygardos valdyba papildoma dar atstovais iš Indianos ir Wisconsin. Darbas pradėtas iškilmingai inauguracijos aktu. Tikimasi pagyvėsiant veiklą ir kitose apygardose.

Per jį gražių bendruomenei linkėjimų pareiškė LOKo vardu J. Vilkaičis, ALTo vardu pirm. L. Šimutis, vicepirm. A. Olis, Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis, Lietuvių Vaizbos Rūmų pirm. inž. A. Rudis, teisininkas M. Mackevičius ir kt. Nuo šios apygardos, gražiai pradėjusios savo darbą, veikimo daug priklausos visos bendruomenės sėkmingas veikimas.

24.000 laišku Lietuvos reikalui. Kaip galima prisidėti prie savo krašto bylos viešo gynimo, rodo pavyzdį kad ir Amerikos lietuvių vyčių organizacija kurios vadovybė ir nariai užpėnai parašė 19.000 o pernai 24.000 laišku, sveikinimų ar įvairių atitaisymų, jei kas neteisėtingai buvo parašyta apie Lietuvą ir lietuvius. Tie laiški buvo siunčiami įvairiems JAV spaudos organams, politikams, kongreso nariams. Panašią akciją vykdo ir kitos organizacijos, taip pat atskiri asmenys.

„Br. Lietuvis“ ir kitos lietuvių spaudos platintojas, p. Brazdžionis, Chicagoje prie savo spaudos kiosko.

* Susivienijimas Lietuvių Amerikoje (SLA) nutarė nuo vasario 16 d. pradėti naują SLA vaju, pavadinant SLA Lietuvių Vajumi. Bus stengiamasi SLA išauginti iki tokio narių skaičiaus, kiek dabar SLA yra pajėgi finansuoti.

* Gyvai JAV-se reiškiasi ir lietuvių dailininkai, kurie vis daugiau išsina į viešąjį gyvenimą, pasirodo ir savo meninėmis parodomis etc. Viena iš sėkmingiausių paskiausiai suruoštų parodų buvo 9 lietuvių dailininkų paroda Clevelande, kur buvo išstatyta 115 darbų.

ATSIMINKIME

UZMIRSTUOSIUS

Vyrai, kurie po penkis šešis metus išnešėjo karišką munđurą sunkiai prisitaiko prie civilinio gyvenimo. Kiekvienas valdžios pasikeitimas reiškia nedarbą ir jiems neturintiems pragyvenimui lėšų, karštais atrodo, kad daug geriau būtų visai be valdžios.

Ypatingai keistai atrodo civilinis gyvenimas pirmosiomis dienomis. Buvę svetimšalių Legijono legionieriai jaučiasi lyg sulaukėję ir sunkiai begali suprasti mūsų mažos kolonijos nesantaiką ir mažus barniukus.

Tiesa, mus, vos atsipalaidavusius nuo visokeriopos Legijono globos, visada meiliai kviečia įsijungti į kolonijos gyvenimą, bet mes vis nepritampame. Ir aš pats dažnai perkratau save iki kaulų smegenų, norėdamas atrasti kur glūdi tas kipiškukas, išskirias mus iš kitų tarpo? Kodėl mes esame nemandagūs išsišokeliai, kodėl kiti mūsų

* Lietuviui J. Venslovai, Lietuvos olimpinės vėliavos saugotojui, pavesta perimti Clevelando rytų pašto viršininko pareigas. Jis tvarko 20 pašto skyrių.

* Balfo seimas į naująją vadovybę išrinko prof. J. B. Končėjų (pirmininku), be to, veikėjas A. Devenienę, A. Olį Dr. A. Jušką ir kt. Selpimas globos reikalingų bus dar daugiau plečiamas ir intensyvinamas.

KANADOJE

Kanados Tautos Fondo atstovybė, vadovaujama energingos M. Arlauskaitės, seneniai pasiuntė Vlikui daugiau kaip 14.000 dolerių, suaukotų ne per gausios Kanados Lietuvių Bendruomenės pasais ir markutėmis. Si Tautos Fondo atstovybė yra viena iš pavyzdgingiausių; prisitaikiusi prie vietos sąlygų, kurios yra ne lengvesnės kaip ir kitur, sugeba sulekti Lietuvos laisvinimo reikalams efektingas sumas. Prie jų telkimo, be pačios vadovybės, ypač daug prisidėjo T. Fondo atstovybės Hamiltono skyriaus vedėjas St. Bakšys ir kt., taip pat Montrealio skyrius, kurį į talką yra įsijungę skautai, savanoriai kūrėjai, ateininkai, katalikės moterys Lietuvos Atgimimo Sąjunga, Darbininkų Draugija, L. Tautininkų skyrius, Akademinis Sambūris, šeštad. pradedamoji mokykla, Aušros Vartų parapijos choras, o iš atskirų platintųjų ypač VI. Janušauskas, L. Girinis—Norvaiša, „Nepr. Lietuva“, Aušros Vartų parapijos choras. Tautos Fondo atstovybei per jos pirmininkę M. Arlauskaitę — pasiuntė spec. padėklą už energingą darbą, o Kanados Lietuvių Bendruomenei — už pakuotą sumas.

Iš KLB krašto valdybos veiklos. 1952-rieji metai Kanados LKB gyvenime bus įrašyti stambesniais raidėmis, nes jais buvo galutinai baigtas Bendruomenės organizavimas ir pradėtas sistematingas darbas.

Gruodžio mėn. 30 d. krašto valdyba posėdžiavo iš eilės 15-jį kartą ir tuo užvertė 1952 m. knygos paskutinį lapą. Krašto valdybos pastangomis pradėta organizuoti ir burti į vieną šeimą Kanadoje gyvenę lietuviai menininkai ir mėgėjai. Tam reikalui Toronte jau sudarytas Laik. Organizacinis Komitetas. Jis dės pastangų, kad, nežūrint kasdieninių darbų ir nuovargio, ir toliau būtų skleidžiama lietuviškoji kūryba. KLB Svetimiečių Komisijos rūpesčiu Toronte įsteigti pirmieji Kanadoje aukštesnieji lituanistikos kursai, kuriuose darbas vyksta nuo lapkričio 22 d. Kursuose šiuo metu dėsto 7 mokytojai (nukelta į psl. 6)

Benetas Vytautas.

(atkelta iš psl. 5)
tojai ir juos lanko 23 lankytojai. Mokslas vyksta Lietuvių Namuose šeštadieniais.

Krašto Valdyba, pasikvietusi į Torontą BALF-o pirmininką Dr. B. Končią ir išsiaiškinusi su juo šalpos darbo organizavimo Kana- doje aplinkybes, nutarė prie kra- sto valdybos sudaryti centrinį šalpos komitetą, o prie gausingesnių apy- linkių steigti atskiras šalpos komi- sijas, o mažesnėse kolonijose — tą darbą vykdyti apylinkių valdy- bos. BALF-o pirm. Dr. Končius pareiškė, jog BALF-as Kanados lie- tuvių šalpos darbu nevadovaus. Jo manymu, šalpai organizuoti šiame krašte tinkamiausias inicia- torius — K. Liet. Bendruomenė. Prie krašto valdybos centrinis šal- pos komitetas jau sudarytas. Kra- sto valdyba yra paruošusi ir mini- majam komitetui veikti taisyklės, kurios dabartiniu metu peržiūri- mos ir koreguojamos kartu su šal- pos kt-o nariais. Iš kr. v-bos pusės prie komiteto atstovų paskirtas kun. Dr. J. Gutauskas.

Taip pat paruoštas ir paskelbtas Intelektualių Klubų steigimo regu- liaminas, kuris yra paruošęs dirvą tokius klubus steigti Kanadoje tose vietose, kur yra bent kiek didesni lietuvių susibūrimai. Toronte ir Hamiltone toki klubai greitu laiku bus įsteigti.

Į pradėtąjį 1953 m. darbą KLB krašto valdyba žiūri skaidriomis viltimis ir tikisi, kad šie metai visiems lietuvių tautos nariams ir mūsų kenčiančiai Lietuvai bus lai- mingesni.

Montrealyje sausio 18 d. įvyko Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 30 metų sukaktuvių minė- jimas, surengtas Mažosios Lietu- vos Bičiulių Draugijos.

Minėjime kalbą pasakė iš To- ronto atvykęs Lietuvos gen. Konsu- las Kanadoje, buvęs Klaipėdos Krašto Gubernatorius, Vyt. Gylis.

Iš savo įdomių prisiminimų Kon- sulas Gylis papasakojo incidentą su britų laivais, kurie įplaukė į uostą prisirišo prie krantinės ir jų igula pradėjo teirautis, kur jie galėtų su lietuviais sužaisti futbo- lą.

Vakare anglų laivų igula, di- džiausiam prancūzų pykčiui, daly- vavo spektaklyje ir sušuko lie- tuviams tris kartus valio...

Minėjimo meninį dalį atliko sol. Kardelienė, akompanuojant piani- stui Smilgevičiui.

KOLUMBIJOJE

Kolumbijos lietuvių kolonija dėl savo veiklumo ir gra- žaus reprezentavimosi yra plačiai žinoma ir gerbiama. Tai rodo kad ir išgavimas teisių lietuvių gydyto- jams bei odontologams laisvai verstis praktika, nes buvo pripa- žinti Lietuvos un-to diplomai. Rū- pinamasi lietuvių teisiniu atstova- vimu. Lietuvių vardą gražiai savo smuiko koncertais garsina smuik. Iz. Vasilūnas, kuris veik kiekvie- name koncerte duoda vis kokį nors lietuvišką dalyką. Dail. E. Kulvie- tis suruošė jau kelintą savo darbų parodą. Dirig. Z. Jonušas iš Medel- lino išvyko į Pereiros konservatori- ją dėstyti. Agr. Balsevičius tvarko didelę ūki ir pristatinėja didžiul-iais kiekiais pomidorus.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOM. KR. TARYBOS SUVAŽIAVIMAS
P. M. Gruodžio 29 d. Adelaidėje Tarybos Sesiją pradėjo 38 atsto- vai susirinkę iš Sydnejaus, Mel- bourno, Geelongo ir kitų Australi- jos kampų.

Be kitų klausimų, susirinkusieji

LIBERALŲ INTERNACIONALO VYKD. KOMITETO POSĖDIS AMSTERDAME.

Sausio pradžioje, Amsterdame, įvyko eilinis Liberalų Internaciona- lo vykd. komiteto posėdis. Egzilams liberalams atstovavo prof. S. Žy- mantas, Egz. Liberalų Komiteto gen. sekretorius, ir T. Kunicki. Liberalų Internacionalo vykd. komi- teto posėdžiams pirmininkavo Libe- ralų Internacionalo prezidentas dalyvavo senatorius R. Motz, belgių liberalų paltijos pirmininkas. Po- sėdy dalyvavo J. H. Mac Callum Scott (britų liberalų grupė), Libe- ralų Internacionalo gen. sekretorius, A. Lauridan (belgų grupė), J. Con- tard (prancūzų grupė), H. A. Klut- tre, Dr. Middelhaue (vokiečių grupė), H. M. Sinclair (Kanada), Liberalų Internacionalo išdinknas, Dr. W. Bretscher (šveicarų grupė); „Neue Zürcher Zeitung“ redakto- rius, B. Svahnström (švedų grupė), min. Federspiel (danų grupė), garsus danų rezistencijos vienas vadų) ir kt. Olandų liberalų partijos atstovas dalyvavo stebėtoju, olandų liberalų partija šiuo metu svarso klausimą įstoti Liberalų Internacionale.

Liberalų Internacionalo vykd. komitetas pasiuntė telegramą išrink- tajam JAV prezidentui D. Eisen- hoveriui. Lib. Internacionalo vykd. komitetas svarstė šiuos klausimus: būsima Liberalų Internacionalo kon- gresas, kuris numatomas Liuksem- burge š. m. rugpjūčio 18-22 d., or- ganizuojamos liberalų internacio- nalo spaudos tarnybos — LIMA klau- sima, Liberalų Internacionalo dalyva- vima UNESCO organizavimą Libe- ralų Sąjūdžio Jungtinei Europai Egziliu Liberalų pranešimą, kurį pateikė komiteto gen. sekretorius prof. S. Žymantas, vokiečių grupės atstovs Dr. Middelhaue iškelta klausimą vienos europinės liberalų partijos ir kitus dienos klausimus.

Sekantis Liberalų Internacionalo vykd. komiteto posėdis įvyks š. m. balandžio mėn 20 d. Manchestere. Balandžio 21 d. Manchestere įvyks taip pat Liberalų Internacionalo tarybos posėdis.

BRITAI PASIRYŽE SUFORMUOTI STRATEGINE AVIACIJA.

Britų kabinetas nusprendė pra- dėti formavimą strateginio bom- bardavimo dalinių britų aviacijoje. Anksčiau tai buvo laikoma ameri- kiečių monopoliumi. Tačiau bandymai su naujuoju strateginio bombar- davimo bombonešiu de Havilland parodė, kad britai yra praeigę visus iki šiol žinomus tipus. Tenka pažymėti, kad de Havilland sukons- travo ir naują sprausmini motora, kuris 50% stipresnis už visus iki šiol žinomus.

2 MILIJONAI PRANCŪZŲ LOVOJE.

Šią savaitę Prancūzijoje tebesia- čia gripas. Viso šitame krašte serga 14 milijonu prancūzų, kurių 2 mi- lionai dėl gripo negali aplėisti lovų. Didžioji dalis mokyklų uždaryta. Ligoninių personalas taip pat neiš- vengė gripo epidemijos ir 50% slaugia ir seselių atsidūrė ligonių palatose. Iš 3.000 Paryžiaus ugnia- giesių — 400 gripas bagulė ligoni- nės. Nors lietuvių Prancūzijoje ir nedidelė kolonija, bet ir ją gripas neaplenkė: keli lietuviai dėl šios ligos negali eiti darban.

diskutavo Lietuvos konsulo Aus- tralijoje reikalą. Vieningai buvo prieta išvados, kad bus daroma žygių kreiptis ir atitinkamus veiks- nius, prašant Australijoje įsteigti Lietuvos Konsulatą.

Slaptai balsuojant išrinkta ALB Krašto Valdyba, kurion pagal bal- sų daugumą pateko: Jurgis Bistic- kas, Justas Vaičiūnis, Balys Bar- kauskas, Henrikas Kmitas. Leo- nardas Karvelis. Simas Grina ir Vytautas Simniškis.

Leonas Baltrūnas, „Br. Lietu- vio“ atstovas ir platintojas Aus- tralijoje, gruodžio 28 d. Melbourne suruošė literatūros vakarą, vietos Kultūros Fondo skryiaus vardu.

MIRĖS KARSO MIESTAS

Jau kelios dešimtys metų, kai turkai nenoriai leidžia svetimie- sėm lankyti savo pasienio su ru- sais sritį. Jei bandytumėte vykti iš Ankaros į Karsą nelengva būtų gauti oficialų leidimą. Tačiau ir gavus jį dar kelionė nebus papra- sta. Kartų, be abejoj, vyks ir vienas kareivis, kaip tylus, bet neatsipra- šomas, palydovas. Be šio palydo- vo net ir oficialius dokumentus turinčiam kelionė gali baigtis pu- siaukelėje, nes jau 230 mylių nuo sienos prasideda draudžiamoji zo- na. Šioje zonoje modernūs įvirtini- mai yra sumaniai įterpti tarp sunkiai pereinamų Anatolijos kal- nų ir sudaro Turkijos pagrindinę gynybos zoną, tarsi turkišką Ma- ginot liniją.

Visur matysite kareivius ir kar- ninikus, kurie labai atydziai stebi kiekvieną svetimą veidą ir, jei jūs susigundytumėte panaudoti savo paslėptą foto aparatą, kurį jums laimingu būdu būvo pavykę išsi- vežti su savim iš Ankaros, kad ir nekalčiausiam vaizdu užfiksuoti, galite būti tikras, kad jūsų kelio- nuo ir baigsis. Tik, žinoma, su filma teks atsisveikinti prieš pasiekiant Ankarą.

Ant augstų Anatolijos uolų iš- kūręs Karsos miestas yra lyg veid- rodis, kuriame atspindi ta ne- normalus pasienio gyvenimas.

Iki 1878 m. Karsos, Ardahano ir Batumo provincijos buvo turkų. Turku-rusų karo metu jos pateko rusų nuosavybėn. 1917 metais Lietuvių Brastos sutartimi jos vėl buvo priskirtos Turkijai, tik Batu- mas pasiliko rusų globoje. Po me- tų jos jos liko Didžiosios Armeni- jos pietinėm provincijom. Tuo bū- du buvo norima suskaldyti Turki- ją.

Tai truko neilgai. Fanatiški Kem- al Ataturko kovotojai likvidavo Didžiąją Armeniją per 40 dienų ir vėl buvo atstatytos senos ribos tarp Turkijos ir Rusijos. Savo pu- sėje rusai sudarė raudoną Arme- nijos Respubliką, o turkai savo pusėje išpiovė armenus. Sakoma kad per tas žiaurias skerdynes bu- vo nužudyti per milijoną armenų. Ir taip mažumų problema buvo baigta visam laikui. Turkai dėl šio elgesio teisinasi, sakydami, kad negalima gyventi po vienu stogu išdavikais.

Kurį laiką atrodė viskas bus gerai. Tačiau vos sustiprėjus Rusija pradėjo kaskart labiau domėtis Dardanėliais ir buvusiomis arme- niškomis provincijomis. Saatyčiai tarp Turkijos ir Rusijos blogėjo ne dienomis, bet valandomis, kol 1945

m. sovietai be jokios priežasties nutraukė rusų-turkų draugingumo sutartį ir pareikalavo atiduoti Dar- danėlius ir Karsos, Ardahano, Ar- tvinio provincijas.

Tada turkai pasakė, kad vakari- nė Anatolija yra vakarų civilizaci- jos užtvara ir savo pasienį pavertė kariuomenės stovykla.

Neapykanta rusams augo. Šian- dien pakanka jau tik paminti žo- dį „ruskiai“ ir net maži vaikai braukia sau pirštu skersai kaklą ro- dydami, kad rusų reikia pjauti.

Nežiūrint to, kad Anatolija dar ir šiandien yra ekonominiai atsilikęs kraštas, rusų propoganda čia netu- ri nė mažiausio pasisekimo. Komu- nistas čia yra sinonimas išdaviko.

Į rytus nuo Karsos prasideda nie- kieno žemė ir geležinė uždanga tik- rąją to žodžio prasme. Traukinys iš Karsos į rusų pusėje esantį Gum- ri eina tik vieną kartą per savaitę ir tai tik iki tilto, per kurį eina sie- na. Prie tilto susirenka po keliolika rusų ir turkų pasienio policini- kų ir kelias valandas trunka perda- vimas. O perduodama yra didelis turtas: senesnę lokomotyvą ir vienas tuščias vagonas, nes iš Tur- kijos į Rusiją per čia retai kas be- keliauja. Kol ta ceremonija vyksta iš vienos ir kitos pusės apkasose įlindusios kuopos kareivių stebi savo oponentus ar šie nesugalvos ko- kios nors išdaigos. Nežiūrint, kas bebūtų kalbama Ankaroje ar Mas- kvoje, nežiūrint ar Turkijos pasi- untinys Maskvoje valgo kaviarą su Višinskiumi, ar Rusijos pasiunt- nys Ankaroje ragauja pikantišką turkų šašliką su Turkijos preziden- tu, čia prieš vienas antrą stovi du mirtini priešai pasiryžę kiekvienu momentu perpjauti vienas antram gerklę.

Jei per žiūronus pažvelgsite į rusų pusę, pamatysite pasienio sar- gybos bokštus, kurie pranyksta už horizonto neužmatomoje lygumo- je. Kiekvienam bokšte budi keturi rusų sargybiniai su parengtais kul- kosvaizdžiais. Kas rytą pasienio ruožas yra naujai suakėjamas, kad galima būtų atsekti perėjusių pėd- sakus. Akėjimo metu sargybinių kulkosvaizdžiai nukrypsta į dirban- čiuosius ir saugo juos, kad kartais iš Turkijos pusės atklydęs Anato- lijos kalnų vėjas „mesupstų“ jiems galvų ir jie „neperakėtų“ ir kitą pu- sę.

Turkai savo pusėje telaiko tik po vieną sargybinių bokštelyje, nes jų apskaičiavimui vienas turkas at- toja keturis rusus.

L. Gelvoinis.

ATOMINIS LAIVAS

Cronton, Conn., JAVstatomas pir- mas atominė energija varomas po- vandeninis laivas, kurį numatoma nuleisti į vandenį šiais metais. Atomi- nė energija varoma laivo jėgainė buvo projektuojama Argonne valsty- binėje laboratorijoje, 25 mylios į pie- tus nuo Chicago. 300 mokslininkų tris metus dirbo šį projektą.

Laivas atseis gana brangiai. Vien laivo korpusas kainuos apie 40 mi- lijonų dol. Šis bukanosės formos laivas bus 2500 tonų talpos t.y. truputį didesnis už paprastą povandeni- nį laivą. Jo igulą sudarys 150 vy- rų. Laivo greitis po vandeniu pra- šoks 20 mylių per valandą, o ant van- dens paviršiaus bus apie 50-60 my- lių (apie 100 km.). Greičiausias pa- saulyje keleivinis laivas „United States“ pasiekė 35 mylių per val. greitį.

Atomini povandeninis laivas, tu- rėdamas kelis svarus urano, galės plaukti be kuro papildymo tūkstan-

čius mylių. Teoretiskai imant jis ga- lės būti pasinėres po vandeniu eilę metų. Jis neturės alsavimo vam- džių, kaip kad turi snorkel tipo lai- vai. Visas oras bus gaunamas iš spe- cialaus įrengimo. Laivas turės oro temperatūros reguliavimą. Atomi- nė energija varomuose šaldytuvuo- se bus konservuojamas maistas to- nomis. Laive bus įrengta televizija.

Laivas turės įrengimą atominės povandeninės bombos sprogdinimui. Jis vežsios taip pat torpedas su ato- miniu bombų galvutėmis ir turės de- nio patrankas, kurios galės būti iš- šautos, esant laivui po vandeniu...

Laivo jėgainė sudaryta iš atomi- nio reaktoriaus, kuriame urano ato- minė reakcija paliuosuoja milžiniš- ką kiekį šilimos (vienas svaras ura- no 235 atitinka 1800 tonų anglies). Ta šilima perduodama garo katilui. Garo turbina yra pagrindinis laivo variklis.

T. Z.

EISENHOVERIO CHURCHILIO PASIKALBEJIMU NUOTRUPOS

Iki šiol patirta, kad per pasikal- bėjimą su Eisenhoweriu Churchillis pirmo priimti Stalino pasiūlymą trijų didžiųjų konferencijai. Chur- chilio nuomone, jei ta konferencija ir būtų nesėkminga, tai ji jokios žalos nepadarėtų, tik išmuštų iš komunistų rankų propogandinį arkluką, kad vakariečiai yra karo kurstytoriai ir nenori tartis. Korėjos klausimu Churchillis priešinosi nacio- nalistų panaudojimui fronte ir galimai Kinijos žemyno blokadai. Eisenhoweris jam atsakė, kad dėl Korėjos dar nėra padaręs galutinio sprendimo, bet patvirtino, kad šalia kitų svarstoma ir galimybė platesnio masto puolimo, tikslu išstumti komunistus iš visos Korėjos. Jis pa- žadėjo, tačiau nedaryti tokio spren- dimo, nepainformavęs Britų vyriaus-ybės.

Kalbėdamas Tolyumų Rytų klausimais, Churchillis pareiškė, kad Britanija yra susirūpinusi Japonijos ekonomine grėsme. Be to jis pagei- davo Britanijos įjungimo į Anzus- naktą, tampresnio bendradarbiavimo Persioje ir Egipte. Jis Eisenhoweriui pasiūlė kanalo zonoje šalia britų laikyti ir amerikiečių kariuomenę.

JAV Valstybės Departamentas parengė sutartį su Japonija, pagal kurią JAV pasižadėjo Japonijai patiekti grūdų už 350.000.000. dol. Sutartyje numatoma padidinti japo- nų kariuomenę iki 12 divizijų. Dabar Japonija kariuomenės neturi. Jos grūduotąsias sudaro 85.000. vyrų policija.

Jean de Noblet, Prancūzijos Komendanto Berlyne politinis patarė- jas, atšauktas į Paryžių ir numato- mas paskirti Vokietijos Departa- mento Direktorių Prancūzijos užsienių Reikalų Ministerijoje. Noblet buvo vienas nedaugelio vakariečių diplomatų, kurie buvo ger- uose santykiuose su rusais, ypatin- gai sovietų ambasadorium Berlyne, Semionovu.

ALARMAS BRITŲ KOMUNISTŲ POLITBIURE.

Britų komunistų partijos politi- biuras yra labai susirūpinęs parti- jos nariu mažėjimu vofingai per paskutines savaites. Partijos narių skaičius sumažėjo beveik trečdaliu ir todėl jos finansinė padėtis ir laikraščio „Daily Worker“ leidimas atsidūrė pavojuje.

PASITRAUKIA GEN. VAN FLEET

JAV Aštuntosios Armijos vadas Korėjoje, gen. Van Fleet nuo kovo mėn. 31 d. pasitraukia no 38 metų garbingos tarnybos JAV kariuome- nėje. Van Fleet buvo Eisenhowerio klasės draugas West Pointe.

Jo vieton skiriamas gen. leit. Maxwell D. Taylor, karo metu va- dovavęs JAV 101. parašiutininkų divizijai.

JAV Štabo Viršininkas gen. Col- lins išvyksta į Korėją savo septin- tam vizitui nuo Korėjas karo pra- džios.

OLANDIJA

1953 m. vasario mėn. 22 d. Ha- goje Olandijoje įvyksta visuotinis O.L.B. susirinkimas, kur be vasa- rio 16 d. minėjimo bus taip pat sprendžiama ir visus Olandijoje gy- venančius lietuvius liečia klau- simai. Tikimasi, kad visi Olandijos lietuviai šį susirinkimą atsilankys, nes O.L.B. ne tik iki šiol susilau- kė didelio olandų spaudos susido- mėjimo, bet ir ateinančiame susi- rinkime A.N.P. (Olandijos vnaudo- centras) korespondentas yra už- prašęs leidimą šiame susirinkime dalyvauti, kad galėtų painformuoti olandų laikraščius pie lietuvių gy- venimą jų veikla ir tikslus.

Olandijos lietuvis

Ne visos spalvos yra matomos žmogaus akimis. Tam tikrais in- strumentais spektre randama spal- vu, kuriu mirtingojo žmogaus akis neiveikia išžiūrėti.

ANT JIESMO KEPTA J A U T I

VALGYSIMĖ per karūnavimą, keptą antį per S P A U D O S BALIŲ, kuris įvyksta ši šeštadienį, sausio 31 d. 7 val.

Kviečiame staliukus užsisakyti iš anksto. Iš provincijos atvyku- siems parūpinama nakvynė.

KNYGOS IR PERIODIKA RINKTINĖS KNYGOS

B. Sruoga—KAZIMIERAS SA- PIEGA, V. Alantas — PRAGARO PASVAISTĖ, Dovydenas—BRO- LAI DOMEIKOS, Spalis—GAT- VĖS BERNIUKO NUOTYKIAI Požeraitė — NUSIDĖJELE, Abel- kis — ZEMAICIŲ KRIKSTAS (romanas), Savičkis — SVENTOJI LIETUVA (romanas), Katiliškis—UZUOVEJA, Grišmanauskas — TOLIMIEJI KVADRATAI, Prof. M. Biržiska — LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS, Prof. Jonikas — GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE, Širvidas — B.K. BALUTIS.

VAIKAMS IR JAUNIMUI

Lietuvos Istorija, Lietuvių Kal- bos gramatika, „Meškiukas Rudno- siukas“ „Rūtelė“ — skaitymai, gamta ir Tėvynės pažinimas. „LIETUVA“ Nr. 2, 1953 m. jau pasiekė Angliją.

Visas šias vertingas knygas gau- site, parašę DBLS spaudos platinti- tojai Dainorai Daunoraitė, 49, Thornton Ave., London, W.4.

VILNIUS TARP AUDRU

Jau spaudoje ir pasirodys prieš Vėlykšas (leidžia Terra). Vilnius tarp audrų—vilinečio rašy- tojo Jeronimo Ciceno knyga arti 500 psl.: iliustruota mūsų dailininkų darbų reprodukcijomis ir V. Augus- tino foto nuotraukomis, dokumen- tuota statistikos duomenimis ir šim- tais pavardžių, susietų su Vilniaus krašto lietuvių kovomis jų džiaugs, mais ir pralaimėjimais.

Vilnius tarp audrų—štai Vilniaus krašto lietuvių kančia ir kova lenkų okupacijos (1010-1030) būvyje, taigri nepaprastas džiaugsmas ir didelė kūrybinė vali Lietuvos Respublikai į Vilnių sugrįžus.

Autorius ir leidėjas kviečia į talką visus tautiečius besisielojančius Vil- niaus praetimi ir ateitimui. Būkit šios knygos garbės prenu- meratoriais ir padėkite mums ją išleisti.

Knygos kaina 5 dol. (D. Britani- joje 35 šil.). Užsiskaičiusių knyga iki vasario 28 d. pavarės bus paskelbtos gar- bės prenumeratorių sąrašė knygoje.

Užsakymus ir adresus siųskite vienu šiu adresu. „Terra“ 748 West 34rd St. Chicago 16, ILL. U.S.A. arba K. Barauskas, 12, Mayfield Rd. Eccles, Manchester, Gt. Britain.

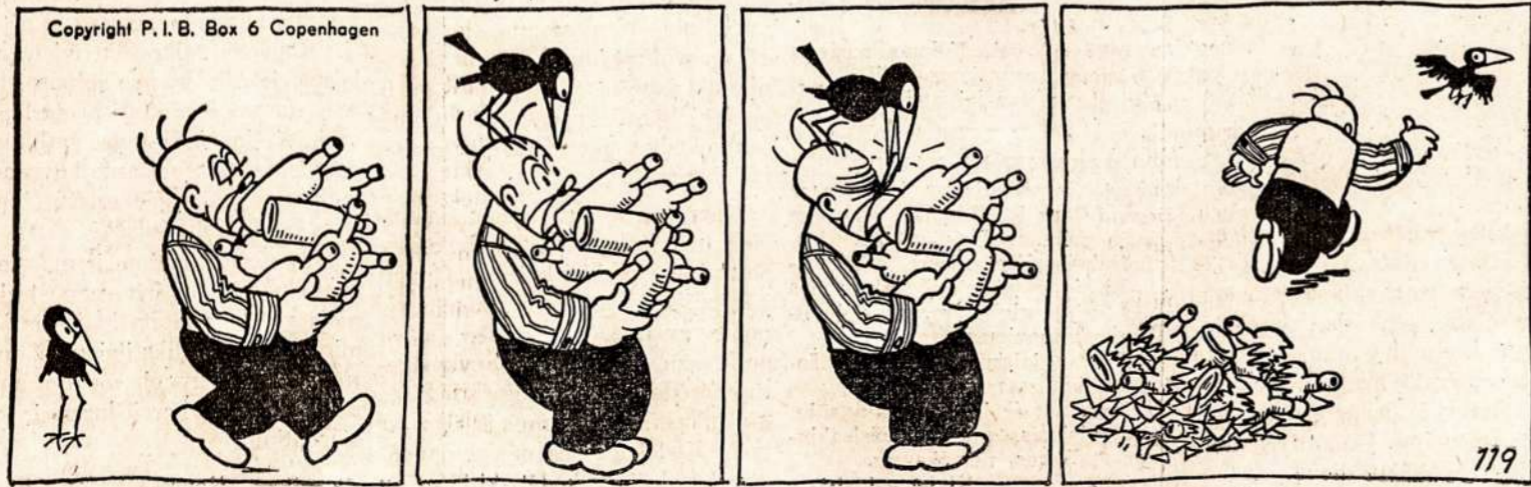
Iš Amerikos atplaukia I. Simonai- tvytės „Angštųjų Simonų likimas“ (24. 6. šil.) ir M. Katiliškio „Užu- vėia“ (20 šil.). Laukiama K. Binkio „Lyrika“ (12 šil.). Užsiskyti per K. Barauska 12, Mayfield Rd. Eccles, Manchester — „Tremties“, „Ter- ros“, Gabijos“, „Baltijos“, ir „Tri- ju Tulpių“ leidykli atstovą.

Pas spaudos platintoj A. Ger- džiuną, 6, Beechev St., Oldham, Lanc. galima gauti 1952 m. žurnala „Karvs“ 5. 6. 7. 8. 9. Nr. no 3/3, „Pelėda“ 9 Nr. 2/- „Pelėdos kalen- dorius“ 6/6, „Medinis Arklys“ 11/- „Barabas“ -11/-, „Karoliai“ 14/- „Broliai Domeikos“ 14/-, „Varpai Skamba“ 14/-, „Kain jie mus su- šaudė“ 9/- ir kitų įvairių knygų.

Greit bus gauta „Laisvę ginant“ 14/- ir kitų naujų knygų.

Č I L E

Senatoriui Ibanez atsisėdus val- stybės prezidento kėdėn, į senate vakuojančia vieta išrinkta senora Maria de la Cruz, Čilės Moterų Partijos pirmininkė, Santiago rinkimu provincioje ji didelė balsų daugu- ma nugalėjo onozcijos išstatyta vv- riska kandidata. Tai paskma moteris Čilės parlamente.

NESEKME, BESIRUOSIANT PUOTAI...

Britanijos LIETUVIS
EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY
Leidžia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuvių Bendruomenėmis, kurias atstovauja: Pr. Zunde — Vokietija, J. Masiulis — Prancūzija, J. Dedinas — Belgija, J. Stonkus — Šveicarija, J. Lin- gis — Švedija, S. Lozoraitis (jun.) — Italija, A. Galkus — Olandija, S. Ste- sinskas — Danija ir A. Glionertas — Austrija.

Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Ad ministracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARK 9699.

Redakcija rastus taisto ir trumpina savo nuoziaura.

Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 men. — 20 sl., 3 men. — 12*sl. Užsienyje metams — 6 doleriai.

Skelbimai: spaudos cilute arba jos vieta — 1 sl. Adreso pakeitimas — 1 sl. Paskiras numeris — 1 sl. Spausdina NIDOS spaustuve, 3, Southern Row, London, W.10

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.